

AUG 20 1957

Magasin ng **BAGONG** *Rubang*

Agosto 18, 1957

SI QUEZON, AT ANG PAGHIHIMAGSIK SA BATAAN

ni Marcelo S. Quiroz

Ang Yumaong Pangulong Quezon Ay Di Lamang

ANG YUMAONG Pangulong Quezon ay kinilala ng kanyang bayan bilang isang dakilang estadista at Lider ng kanyang bansa. Mangilan-ngilang lamang kapala ang nakababaitid na ang Pangulong Quezon ay kinilala ring isang magiting na mandirigma at manghihimagsik noong panahon ng Kastila at maging noong mga unang araw ng pananakop ng hukbong Amerikano sa ating bansa. Ang lalawigan ng Bataan ay siyang saksi sa mga kabayanihan at kagitingan ni Quezon sa kanyang pakikidigma sa mga bansang mananakop.

Ayon kay Sotero Roman, naging punong-bayan sa Pilar, Bataan at isa sa mga nabuhay pang rebulusyong Pilipino, ay lubhang makasaysayan ang mga pakikipaglaban ni Quezon dahil sa kalinayan ng kanyang bayan. Hindi pa naililimot ni G. Roman ang mga pangyayari. Taong 1898 nang si Quezon ay lumunsad sa bayan ng Udyong. Bataan na lulan ng isang maliit na bangka matapos bagtasin ang Look ng Maynila.

Nagtungo si Quezon sa Bataan bilang pagtupad sa isang mahalagang misyon — upang nagtatag ng mga himpiling militar sa mahalagang pook

sa Bataan at ihanda ang paghihimagsik doon ng mga Pilipino laban sa pamahalaang Kastila.

Isa sa mga unang pinakipagkitaan ni Quezon nang dumating sa Bataan ang yumaong Isidro Pagulo, kilala sa tsiyuring Kabitsang Dorong Pantatang, at bayan ni Sotero Roman. Kung ano ang pinag-usapan ng dalawa ay walang tiyak na nakababaitid. Ngunit hindi nagtagal, ang pangkat ng mga manghihimagsik na pinamumunuan ni Quezon (Kumandante Quezon noon), kasama ang iba pang pangkat buhat sa iba-ibang Layan sa Bataan, ay sabay-sabay na sumalakay sa mga himpiling militar ng hukbong Kastila sa buong lalawigan.

Naging matagumpay ang pagsalakay na iyon ng mga rebulusyong Pilipino at nagawang ang mahalagang himpiling militar ng Kastila. Ang napaurong na mga kawal-kastila ay nagsikipangubi sa mga simbahan at kumbento, at dito nila itinatag ang watawat na puti lantad ng kanilang walang pasubaling pagsuko sa mga manghihimagsik.

Naging marahas noon ang lobanan sa maraming pook ng lalawigan, ngunit ganap na natagumpay ang mga rebo-

lusyong. Maraming kawal-kastila ang napatay at ang mga nagsisuko ay binihag bilang mga bilango ng digma.

Ayon kay G. Roman, nang ang kapangyarihan ng pamahalaang Kastila ng Kapuluan ay mapalilan ng mga manghihimagsik ay pumasok na man sa ating bansa ang hukbong-dagat ng Estados Unidos sa pamumuno ni Almirante Dewey. Ang bahagi ng hukbong amerikano na lumunsad sa Bataan ay dumapas ng matinding dagok sa isang mahigpitang pakikipagsagupaan sa mga rebulusyong Pilipino. Nalagasan nang marami ang mga Amerikano, kaya gumawa ng ibang hukbong at nagtatag ng tinatawag na "bo-luntaryos" na binubuo ng mga Pilipinong panig sa Amerika. Ito'y binigyan ng mahalagang saktong upang dakpat si Kumandante Quezon at ang iba pang Lider ng manghihimagsik sa Bataan na humahadang sa lakas ng bagong mananakop.

Alinunod kay G. Roman, ang hukbong Amerikano'y namudmod noon ng mga patalastas na nagsasabing sila'y dumating sa Pilipinas upang tulungan ang mga Pilipino na lubusang mahango sa malupit na pamahalaang Kas-

MAGASIN NG

Buhay

Lemelas luwag liog ng umaga ng kolektip ng pahirapang BAGONG BUHAY
Tanggapin: Manila Times Bldg., Florentino Torres, Sta. Cruz, Maynila
Pamamantling limbag: PSP Press, Sampaloc Ave., Lunasod Quezon

Memamahalagat: EDDIE RAÑOLA

MERCEDES R. MACALALAG

PETE VENEZUELA

Pilar-Panahanan

Se Sining

OROSARIO R. FLORENCIO

BEN T. SANTOS

Kapagad at karulang sa Anunsyo

Patnaga

HALAGA NG SUSKRIYON:

Tatlong buwan... P3.00 Anim na buwan... P6.00

Isang taon... P12.00

Doble ang halaga kung ipapadala sa ibang bansa

Ang yunang Pangulong Quezon ay isang dakilang estadista at patnabay ng kangang bansa. Dito'y nakikitang kasama siya ng mga pinuno ng kanyang kamahalan nang ibinigay at ukulan ng paksa pang-ayal ang isang yunang kasama. Nasa dakong arapan si Donja Aurora A. Quezon.

Si Donya Paeta, kasama si Alkalde Del Rosario ng Bagac, samantalang nagmamaisid, sa paligid ng mga pangang mangang leang pinagpatarayan ng ilihim na pangang nina Quezon at ng mga kasamang mangang himagsik.

Sa ibang lalawigan ng Bataan ay sa harap lamang ng gusali ng pamahalaang-byang sa Bagac, makikita ang labatang ng Pangulong Quezon. Ang matandang nakalatawan ay si Donya Paeta Vda. de Gutierrez na siyang nagpatayo ng nasabing bantayog.

Estadista Kundi Isa Ring Magiting Na Mandirigma

tita at makapatayo ng bagong gobyernong malaya at demokratiko. Sobol't maraming manghimagsik ang ayaw maniwala at napatuloy ng pakikipaglaban.

Avon sa isang ulat ni Urbano Angeles, na lalong kilala sa tawag na Kabisang Banong ay kamuntik nang madapak ng mga "boluntaryos" si Kumandante Quezon sa baryo Wawa, Pilar, Bataan. Isang gab'y du-rasting sa Wawa ang isang pangkat ng sandatahang "boluntaryos" na binubuo ng may 100 katao. Ang pangkat ay nangakasakay sa mga bangka. Iindah sa Kapampangan upang dukpin si Quezon. Ang baryo ay kinubkob ng pangkat at igit-napas ang mga lalaking maghigiti na siniyas't ukol sa pinagpatarayan ng kanilang pakip. Sobol't dahil sa matatapat na taliba ng mga manghimagsik sa pangangasiwa ni Kabisang Banong ay nagawan ng parang malakas si Quezon. Kasama ang ilang tauhan ay lihim na nakalala si Quezon, bumagtas sa illog ng Masauje at nagtungo sa palaid-dan ni Sotero Roman samantalang naglibay ang buong baryo ng Wawa na sinilaban ng mga "boluntaryos".

Nang matatag ang gobyernomilitar ng Estados Unidos

sa Bataan ay nagsipamundok ang mga manghimagsik. Nagtungo si Quezon sa bayan ng Bagac at doon siya nakasama sa mga Katipuneros. Nagtayo silang mull room ng himpilang militar, alinsunod kay Donya Paeta Bataan Vda. de Gutierrez ng Bagac.

Ayon kay Donya Paeta, natalutong ang kanyang asawang si Don Marcelo Gutierrez, pinuno noon ng "Gobierno Fribunal" sa Bagac, kina-sundante Quezon at iba pang lider ng rebolusyon na ayaw kumilala sa gobyerno militar ng Amerika. Ang kanilang tahanan sa Bagac ay siyang ginamit ni Quezon na pangunahing himpilan ng mga Katipuneros. Iuhat noong tauho 1899 hanggang 1901.

Ayon pa rin kay Donya Paeta, ang mga Pilipinong manghimagsik sa Bataan sa pamu-rano ni Quezon at ng iba pang lider ng himagsikan ay nagsisignipawing "lakas" ng mga Pilipino ang nagbagsak sa kapangyarihang Kastila sa Filipinas at hindi ang hukbo ng Estados Unidos.

Dahil sa pamamagitan ni Kumandante Quezon sa isang ilig-ligan na kuta ng mga manghimagsik sa bundok ng Tila, Bagac, na ditoy's nagdasan sila ng matinding hirap at pagpa-

pakasakit; si Quezon ay nag-Pasakit ng malayra sa naratay sa bang. Sobal't sa tulong ng mga kasama at sa pag-alalaga sa kanya ng isang magandang dalagang may 17 taong gulang, si Ana Ricardo, ay nakiligtas sa kamatayan si Quezon at gumaling din sa awa ng Diyos. Sa pakikiusap ng dalagang iyon, ayon kay Donya Paeta, si Quezon ay nagtiyaga-gang umiinom ng pinaglagasan ng balat at ugat ng "deteri", isang punongkahoy na pinag-fukunan ng gamot sa "quin-na", at ito ang aapagaling sa kanyang karamdaman.

PAGKATAPOS ng mahalang panahong gab'i't araw na raapapakasakit, pagpapakahirap at pakikilabang isinabalit ng mga Pilipinong nagsipaghimagsik at namundok matubos lamang sa kaalipnan ang minamahal nilang bayan, ay nagwakas din ang makasaysayang pakikilaban ni Quezon sa ngalan ng Kalayaan. Sa pamamagitan ng pinkamatatas ng atos-militar ay natatasa si Kumandante Quezon na magtungo sa bayan ng Maribetes... at doon niya ginana ang pagsuko noong 1901, sa himpilang militar ng Estados Unidos sa isang pook na ngayon ay siyang liwasang bayang ng Maribetes, Bataan.

ANG PABALAT...

Si. Hn. Felicitas V. Palls ay isang dalagang matatag at karaniwan. Hali't kanya alinmang bagay, pinahalalagan niya ang sining ng taha-nan at ang mga bisayang inihahandog ng lupa. Tapos siya ng "bachelor of science in home technology" at kasalukuyang "research fellow" sa kaagawyan ng Joliosonka L.P. College of Agriculture, Los Baños, Laguna. Isa siyang ipanag-lakapuring anak nina G. at Gng. Venenito Palls.

(Larawang kuha ni Evaristo Nievera)

NAPATUNAYAN SA PANGGAGAMOT—NA ANG...

Bre-a-col^{na may} XYLOPOL

AY PINAKAMABILIS NA SUMUSUGPO SA UBO!

5 ulit na lalong mainam sa alinmang panlunas na inyong nagamit na.

1 Ligtas na pinupuka ang mga mikrobyo ng sakit na nagiging sahi ng halos lahat ng mga impeksyon sa daanan ng hininga.

Karakarakang nanunuti, ginagamot ang pinakamumuti at mahirap maabot ng mga "puwang" sa mga himaymay ng lalamunan.

3 May kahanga-hangang panloob na bisa na umabot sa kailaliman, dagling pinaluluwag-ang lubos na panikip sa daanan ng hininga.

May bisang nagpapaginhawa (pamawi ng kiro) sa mga nang-hahawing himaymay... tumulus nang madalian!

5 Mabilis na pinaluluwag ang makapal at nanikip na plemo... mabisang nilulunas ang mga bahaging natatapan ng plemo.

WALANG ALKOHOL NI OPIO MASARAP PA ANG LASA!

Bre-a-col^{na may} XYLOPOL

PARA SA UBO • NANAKIKIT NA LALAMUNAN

YCO cleans

as it waxes!

**NAGPAPAGANDA!
MATIPID!
PANTABOY NG INSEKTO!**

- ukol sa -
- KATAD
 - KAHoy
 - METAL

ELIZALDE PAINT & OIL FACTORY, INC.
378 Tandang, Manila Tel. 386 71

mael P. Manahan, ang panlaban ng Progressive Party of the Philippines sa pagkapangulo."

Garcia ang tagumpay ng mapipitng kandidato opisyal sa pagkasasador ng NP pagka "ubos-kaya ang aking tulong ra gagawin sa buong tiket ng NP."

"NAKAPAGPASIGLA kay Quirino sa pagtatatag ng sariling lapiang ang pakikipanangam sa kanyang marunong dating Liberal at naging delegadong sa pambansang kombensiyon ng Oposisyon sa Manila Hotel na nagsisikatawan sa iba't ibang lalawigan sa Luzon, Bisaya at Mindanao."

"TINIYAK ng Pangulong

"IPINAHAYAG ni Jose N. Nazareno, pambansang tagapangulo ng kalipunan, na sa araw-araw ay nadarama ang paglakas ng tiket Yulo-Macapagal." (Agosto 12)

Alin namang partido ang araw-araw ay tumalakas ang nerbiyos? —GRF.

"ITINURO sa mga imbestigador ng NBI ang mga ipinalalagay na utak sa katiwaling kaugnay ng pagkawala ng 953 supot ng sementong bahagi ng reparasyon ng Hapon, kasunod ng pagsasalaysay ng isang latsik kahapon." (Agosto 12)

Ang sinumang dayuhan (siyento porsiyentong intsik) na mapatunayang may kinalaman sa katiwaling ito sa reparasyon ay dapat lamang na ipadala naman, bilang "reparasyon" din, sa Pormosa.

LINGGO NG WIKA mulh noong ika-13 ng Agosto hanggang bukas, Agosto 19.

"ANG LAYUNIN ng pagdiriwang ng Linggo ng Wika, alinsunod kay Direktor Aidana ng Kagawaran ng mga Palaralang Pambansa, ay upang gamitin ng buong bansa ang tagalog."

NAITO pa ang isang balita: "NUWEBA YORK, Agosto 12.—Inuhayag kahapon ng Rockefeller Foundation na naglaan ito ng \$684,400 upang gugulin sa pagpapaulan sa mga pamamaraan ng pagtuturo ng ingles upang maging itatutulongan wika sa kapuluang Pilipinas."

Kung ang \$684,400 ng Rockefeller Foundation ay sa pagpapaulan ng Wikang Pilipino paggamitin, maari pong matupad ang layunin nitang magiging pangalawang wika ng kapuluhan ang ingles. Sa kasahukyan ay ingles ang nagiging pangunang wika natin.

Kapsilyon ng isang larawan: "NALANSAG na sindikato ng pahuweteng — labing-anim katao ang dinakip kabagi ng ika-28 kompanya ng PC sa dalawang magkahalway na pananalakay na isinagawa sa mga pahuweteng sa Marikina."

Sino naman ang sa pangalawang pagkakatapon ay makadarapik, kung magkakaroon uli, ng pahuweteng sa Marikina? Nakadakip na rito ang NBI at ngayon ay ang PC. Ang pitagay naman ng Marikina?

"IKINABAHALA ng mataas na lider ng Lapiang Nasyonalista ang paglakas araw-araw ng kandidatura ni Ma-

ukol . . .
sa
pihikang
panlasa!

Tanduay

ang
pinakamabiling
may-uring
rum
sa Pilipinas.

TANDUAY DISTILLERY, INC.
388 Tandang, Manila

ELIZALDE & CO., INC.
Gen. Mariano

332,000 DOLAR PARA SA ISANG LARAWANG-GUHIT

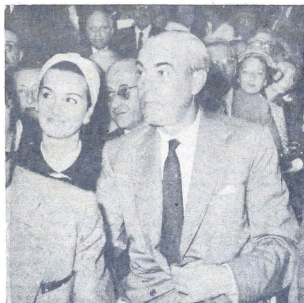

Isang close-up ng obra-maestro ni Paul Gauguin na may titulo ng "Tahimik na Buhay".

Dahagang mga taong nakipagpacaran ng malalaking halagang umabot sa daan-daaning libang dolgar para sa larawang-guhit ni Gauguin.

ISANG larawang-guhit na pinamagatang "Nature Morte" (Tahimik na Buhay) ni Paul Gauguin, pintor na Pranses, ang lumikha ng kasaysayan sa pagkabalaga nito ng \$332,000. Isa sa mga manahalang koleksiyon ni Gng. Margaret Thompson Biddle ng Estados Unidos na ipinagbili sa isang subasta sa tanyag na Charpentier Art Gallery sa Paris, ang "Nature Morte" ay nabili ng isang nagngangalang Mr. B.P.G. ng bansang Gresya.

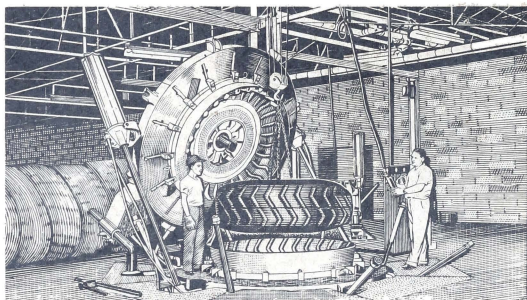

Ang mag-asawang unang na nabili ni "Nature Morte" sa Nalagang 332,000 dolgar.

ISA PANG

Goodrich Una!

Ang Pinakamalaking Molde Ng Retread Sa Daigdig
Sa Pagri-recap Ng Mga Gomang GIANT Earthmover!

Nag-iisang may ganitong uri sa buong Asia!

...sadyang may disenyo magagamit sa gano mang diametro ng riit ng goma ngayon na may alin mang tatak o sa mga goma ng kinabukasan

...NAGBIBIGAY NG BAGONG BUHAY sa mga gomang GIANT Earthmover sa pinakamalapad mang sukat, 18.00-24/25, 18.00-24/25, 21.00-24/25, 24.00-24/25 hanggang sa 37.5-33.

ngayo'y launde na sa pangangailangan sa treading ng mga serbisyo sa malalaking konstraksyon, pagmimina at pagtatila.

MAG-RECAP

na may

UNA SA KARANASAN. KASANGKAPAN. SERBISYO

GOODRICH INTERNATIONAL RUBBER COMPANY

FACTORY, MARKINA HEIGHTS

Dist. & Retailer in, Pan Am, Manila

PH 325-01

NAPAMAHAL ang yumaang Pangulong Ramon Magaysay sa sambayanang Pilipino, hindi lamang sa matatanda kundi maging sa mga bata, pagka't kinamalaan siya ng matapat na pakikitungo sa balana. Pinatunayan niya sa maraming pagkakatloan na ang kanyang pamamalasakit ay kapakanan ng mga mamamayan ay hindi bukod ng muskinn na layuhin panpulitiko, managa, ng mataos na hangarin sa pakikipagkapuwa.

Ang kagandahang-loob ni RM ay nadama ni Irene Aceder, 13, ng Kagayan de Oro, Kay Irene, bukod sa mabuting lider ng bansa ay isang kaibigan si RM, bagaman hindi niya nakita nang mukhaan.

Nabatid sa pakikipanayan ni Noli F. Olarte, sa unang "nakilala" ni Irene si RM

noong Marso, 1953 sa pagha hanap ng katawan ng mga bayani, kausap ng aralin sa ikatlong bayang ng mababang paaralan sa kolehiyo ng Lourdes.

Nakit si Irene sa larawan ni RM na natunguhan sa isang magasin, Nang tiyakin ng mga magulang na bayani at buhay si RM, iyon ay sinulat na ni Irene sa 197-B Manga Avenue, Sta. Mesa, Maynila.

Pagkarang ng isang linggo'y sinagot ni RM si Irene. Anang liham.

Natanggap ko ang napekaganda mo sulat noong Marso 2. Sa lahat ng natanggap, ko sa petsang Ite ay higit na nakaentig sa aking damdamin ang sulat mo sapagka't alam kong may ketapatan sa iyong kawalang-malay. Ang maliit na bata ay bihirang magkun-

waring kalulad ng matatanda. Masapansin mo, Irene, na ako'y buhay na buhay, pagka't kung hindi ay di ko masusu-let at matalagdaan ito. Marami ay sinabi sa Iyo ng iyong ama at Ima na noong ako'y Kaibin ng Tangulang Pambansa, nakagawa ako ng ilang mabuting bagay sa ating bayan. Ito ang dahilan marahil kung bakit nang tanungin mo ay hinass nila ako sa pedestal ng kabayanihan. Ngunit' sa ganang akin, hindi ko ipinalalagay na bayani ako. Ako'y isa lamang karanwang Pilipino — katulad ng iyong ama na nait makagawa ng pinakamabuti sa bansa.

Nasagot ko na, Irene, ang hinhiingi mo sa akin. Pinedalhin din kita ng larawan ko sa pagpapang-ayon'y madaling magiging magkalibigan.

6

Sa mga bukas ni Magaysay

BAYANI NG KABATAAN

ni CARLOS C. MARCELO

Masayang nakunan ng larawan ang Kampeon ng Mahihirap habang kausap ang isang magasaka nang minang dumalaw siya sa isa sa mga pamahayan ng Economic Development Corp ng Kagawaran ng Tangulang Pambansa.

Nilalagdaan ni RM ang ilang mahalagang kasulatan na may kasugyan sa kanyang palatuntunan sa pagpapaulat sa mga nayon sa kapuluan. Nangakamaisid ang ilang pinuno at tauhan ng pamahalaan.

Ang liham ni RM ay naisulat na ni Irene, ngunit' madalas pang paulit-ulit na binahasa. Maging ang larawang kalakip niyon ay pinaka-lingat niya bilang isang napakahalagang alala ng yumaang "Idolo ng Bayan."

Kaparis ni Irene, si Norma V. Morales ng Santa Cruz, Laguna ay nawalan ng kaibigan nang masawi si RM sa malaging na sakuna sa bundok ng Manunggal, Sebu noong Marso 17, 1957. At limang araw pagkarang ng pagbagsak ng aeroplanong Mt. Pinatubo'y inabayan ni Norma ng bulaklak ang pumot ni RM, kalakip ng isang liham—

Saan ka man naroon ay nais, kong malaman mo malabis akong nangungulita sa iyo. Pinakabiliy kita at naghihinanakit akong lubha kung bakit pa kita nakatagpo kung mawalay ka lamang sa akin pagkatapos. Hindi kita maliimot Laitan man, ang iyong pagkamagili, kagandahang-loob, at lahat nang mabuting bagay na ginawa mo sa Iyong bansa at mga kababayan. Talagang lahat akong natulungot; Pangulong Magaysay, Ilingatpan ko ang lahat ng atalang ibinigay at ipinadala mo sa akin upang kahit paano'y ikarapal kong nakilala kita nang higit sa ibang nagmamahal din sa iyo.

Sana'y malaman mong idadalangin ko ang iyong kaligayahan ngayon at kaillen man sa Langit. Legi mo sana akong masasaksi, ang iyong maliit na kaibigan sa Santa Cruz, Laguna, na natutungo magmahal sa iyo, umbig sa iyo, gumuhit sa iyo sa lahat ng pansalihan at magmalasakit sa iyong tagumpay, kapalaran at kailigayahan.

Alinsunod sa pagtatapat ni Vicente S. Zanoria, nakilala ni Norma si RM sa Pambansang Panayam Pamamahayan ng mataas na paaralan noong 1966 na idinaos sa Arullo High School sa Maynila. Si Norma'y isa sa mga kinata-

wan samangtagang panauhing pandatang namam si RM sa paghubukang ng panyam sa bulwagan ng Girl Scout sa Padre Faura.

Pagkatapos' ng pagtatalumpati ay nakikipagkamsay ang "Idolo ng Bayan" sa may 600 delegado; lumagda sa daangdaang autograph. Noon luma-pit sa kanya si Norma at pinahid ng panyollito ang mga butil ng pawis sa mukha. At iyon ay nakatawag ng pansin ni RM.

Ang gayong pagkakatoon ay isang magandang kapalaran kay Norma, pagka't naging sinulat ng pakikipagkabitang sa Iyong akong dakilang lider ng bansa.

Noong Setyembre 15, 1956 ay minsan pang nasakalihan sa Malolos, Bulakan ang kaibitan at kapagkababayan ni RM. Naging panauhing mananalumpat noon si RM, kasama ni Heneral Emilio Aguinaldo, sa paggunia sa ika-58 pagpapahayag ng kalayaan ng kukbong mapanghimasik ng Pilipinas.

Pagkabigkas ng talumpati ay hinandungan si RM ng merienda sa bahay niina Jose P. W. Tantoco. Gaya ng dating ugali, nalugod na binati ng "Kampeon ng Mahihirap" ang malaking pulutong ng mga taong nagbunyi sa kanya.

Ngunit' higit na nakatawag ng pansin ng madla ang paglipit ni RM sa isang lalaking namata-mata lamang na nakatawag sa may tarangkahan ng dakalayang pamilyang-bayan, waring nabihyang makilulob sa karamihan sa pakikipagkamsay at pagbati sa "Kampeon ng Mahihirap". Ang lalaki'y masayang kinamayan ni RM bago nagtuloy sa tahanan ng mga Tantoco.

Abala sa pakikipagbatian si RM nang lapitan siya ng isang batang babae at labot ang palatuntunan ng Araw at Malolol. Anang bata: "Pakipagkamsay mo raw po Ito."

Dadi-daling nilagdaan ng "Idolo ng Bayan" ang palatuntunan nang hindi sa litunong kung sino ang may-erit niyon.

Ayon din kay Gng. Miranda. Gating silira ang babay-paaralan sa kanilang purok. Noong Septiyembre, 1956 ay nagsanib ang Samahan ng mga Magulang at Guro at mga kapisayang sibiko sa pangangalap ng abuloy na pagpapataloy ng bagong gusali. Nang mabigo ang ganitong pagsisikap, ang suliranin ay idinulong ng mga mamamayan sa "Idolo ng Bayan". At noong Disyembre ay dalawang babay-paaralang prefabricated na may tigdalawang silid ang itinayo sa

purok na Iyon, sa loob lamang ng dalawang linggo, sa pamamagitan ng mga kawal ng Hukbong Sandatahan ng Pilipinas.

"Tatlong taon mula ngayon, sa pag-aaral ng anak ko'y malalaman niya ang buong kaisaysayan ng Pangulong Magsaysay at malabis niyang ikerarangal ang pangalang ibiniyog namin sa kanya. Kung robatid na lainuod ang pagpapataloy na dakilang lalaki, kapale'y magliskap al-

yang dumakila rin," ani Gng. Miranda. Ngunit lalong hayag na katunayan ng pagmamalasakit ni RM sa kapakanan ng kabataan ang Students' Consultative Council na tuwirang nasa ilalim ng pamamatuhabay ng Malakanyang sa pamumuno ni Abugado Debuque. Itinatag ito ni RM upang malutasan ang suliranin, ng mga estudyante sa bansa, upang lhande sa mabuting liderato sa darating na mga panahon. Dahil dito, ang kamatayan

ng "Idolo ng Bayan" ay iniluluha ng kabataang Pilipino. Mula nang ilapag sa palipang pangandagidag sa Maynila ang kanyang bangka; buhat sa Lunod ng Sebo hanggang sa mahatid sa buhing hantungan sa Libingan sa Hilaga, libulibong kabataan ang nakidalmhati, ang naglamay, ang naglulaka. Ngayon, ang kanyang libingan ay dinadalaraw pa rin ng kabataan, marahil, upang gunitain ang kanyang kasaysayang singkahulagan ng kadakilaan.

Tiyak na Paraan ng Kasiya-siyang Pamamahinga

Pagkatapos, nangangiti niyang linitigan ang bata at sinabi: "Lista ang batang ito." Hindi pa naitayuhan, binuhat ni RM ang bata at itinaas hapang nakamasid sina Pangu-long Luis Araneta ng Pambagay Jaycee, Senador Francisco Delgado, Senador Francisco Rodrigo, Terentye Koronel Felizardo Tanabe, punong parlalawigang ng Konstabulariya, at Jose Tantoco.

Noon lamang nalaman ni RM, sa pagtatapat ni Koronel Tanabe, na ang batang naging sugo ng isang mahiyang mamamayan, ay si Julia "Baby" Tantoco, anak ng mga Tantoco. Sa isang makiliking lathala'y ipinatapat namon ni Gng. Perpetua M. Miranda ng Penaranda, Nuweba Esiha ang "mahahalagang aksela" ng nalawan sa kanya ni RM. Unang no'y na sa ikatapat na baytang siya ng matas na paaralan nang lumihap ang kanyang ama kay RM at bumingi ng payo tungkol sa 220 buwis tuwing tatlong buwan sa hinahingi ng pamahalaang-bayan para sa kanilang maliit na tindahan at barberya.

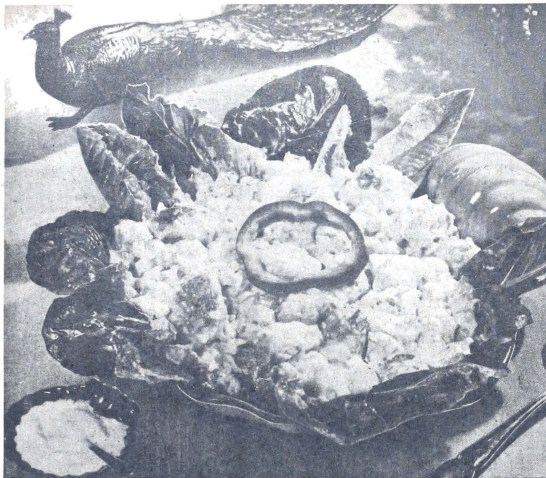
Pagkararan ng isang linggo'y tumanggap sila ng sulat ng "Idolo ng Bayan" at ipinatastas na hindi sila dapat magbayad ng buwis, yamang nagkakahalaga lamang ng P30 ang kanilang tindahan. At noon, naipagpatuloy nila ang gayong henap-buhay at naligtas sa banta ng pananalat. Nang kandidato pa sa pagkakatangulsi sa RM, ang asawa ni Gng. Miranda ay umasinib sa Magsaysay, for President Movement. Waring nakini-kinita ang pagakyat ni RM sa kadakilaan, ang unang cupling niya ng Gng. Miranda, na isinilang noong Hulyo 14, 1953, ay pinangalanang Magsaysay.

"Ang aking anak ay naging popular," ani Gng. Miranda. "Binilak kong padalhan sa Agoslo ng larawan niya ang Pangulong Magsaysay, ngunit sa kasamaang-palad ay nasawi ito (si RM)."

Ang Serbesang San Miguel ay tunay na angkop sa di-pormal na pagtitipon ng magkakabitang — nagdaragdag ng kasiyahan sa ano mang okayon. Laging maglaan ng Serbesang San Miguel — malamig at nakahanda sa pagdudulot.

San Miguel Pale Pilsen

GAWA AT ISINABOTYA NG **San Miguel Brewery**

Ensaladang Hipon

Kilala sa tawag na *curried rock lobster salad* na binubuo ng hiniwa-hiwang hinalabanan; hipong may mayonesa at ginayut na sili't seleri. Pagsama-samalin naman ang kaunting mayonesa, maasin na krema (sour cream) at pulbos ng *curry* (curry powder) upang siyang maicinc sarsa. Pagkatapos ay ilagay sa isang platong nahaharayan ng kabiti na among luntiang zulay at saka palamutihan ng bilug-bilog na sili sa ibabaw (tingnan ang larawan).

mga pagkain natin

Naibigan Nila...

Bireley's CHOCOLATE DRINK

Mabuti sa inyo!

BIRELEY'S CALIFORNIA ORANGE INT., S.A.
2990 TAFT AVE. EXT., PASAY CITY TEL. 8-12-03

Lumpiyang Intsik

(Padala ni Glo Morales)

Mga sangkap:

- ½ kilong baboy (gingitng)
- ¼ kilong hipon (gingitng)
- ½ tasang kabute
- 1 litro: toyo
- panimta
- asin

Paraan ng pagluluto:

Ibabad ang kabute sa kaunting tulug nang ilang sandala. Hiwa-hiwan ang kabute at ang apulid. Paghalu-haluan ang hipon, baboy, apulid, kabute at saka isama ang pula ng itlog. Timplahan ng toyo, panimta at asin. Hati-hatin naman ang balat ng lumpiya.

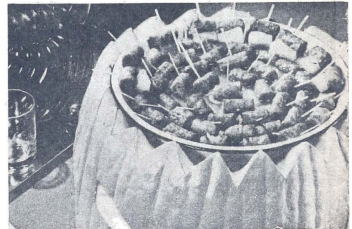
Balutin ang laman at saka ipirito sa mantika.

SARSA:

- ½ tasang suka
- 6 na kutsarang asukal
- 1½ kutsarang arina
- 1 kutsarang asin
- 1 kutsarang toyo
- ½ tasang tulug

Paraan ng pagluluto:

Paghalu-haluan ang lahat ng mga sangkap. Isalang sa apoy (mahina lamang). Ilalutin upang hindi magbuob-buob. Kapag malapot na ang sarsa ay saka, banguin.

Sinuwan Na Baboy

(Padala ni Adelaida M. Santos)

Mga sangkap:

- ½ kilong baboy (tadyang)
- 1 hilaw na papaya (katamtamang laki)
- 3 butil na hawana (sinipit)
- kapirasong luya
- 1 sibuyas
- 1 kutsarang mantika
- patis
- panimta

Paraan ng pagluluto:

Hiwa-hiwan ang baboy at ang papaya nang mag kakasinlaki. Iisa sa mantika ang hawana, luya, sibuyas at patis. Isama ang baboy pagkatapos. Darlagan ng tatlong basong tubig. Hangarin ang tiluluto kung inaakalang into na ang papaya, hawana, lalabutin. Ibatin nang mainit.

Kayo at ang inyong Sanggol

Dr. Fa del Mundo
Inohin sa Tagalog
ni Perahom S. Apollera

(Karugtong)

Anu-anong mga Gatas ang Maaring ibigay sa mga Sanggol?

Ang maaring mga gatas na norkitika niyo sa mga botika o tindahan ay maaring magdulot sa inyo ng pag-aanlinangan. Ang iba ay mga pulbos at ang iba naman ay lusuw. Ang mga amunioy ay nakapagpapapa-singlang sa inyo kung alin ang tunay na mabuti. Halos lahat ng mga nakahandang ito ay buhat sa gatas ng baka. Upang malaman niyo ang ginawang paghahanda sa mga iba-ibang uri ng gatas, ang mga sumusunod ay mahalagang malaman:

1. Gatas sa lita. (Mga halimbawa: Beer Brand at Natural Milkmaid). Ito'y gatas ng baka na pasteurisada (pag-

papakulo sa 60 sa loob ng 30 nin) at inilagay kaagad sa lita. Ang mga gatas ng kambing ay inihahanda rin sa ganitong paraan.

2. Gatas na lusuw (Mga halimbawa: Carnation, Alpine, Dairy Gold, Pet Milk, atbp.) Gatas ng baka na pinksukulan o pasteurisada hanggang mawala ang kalahati ng tubig nito. Ito'y karaniwang paghahanda.

3. Gatas na Kondensada (Halimbawa: Milkmaid Condensed o Carnation Condensed). Ito'y gatas na eboradora na may 45% na asukal na idinagdag. Sa mga laiwang, ito ang lalong palasak na gamit sapagka't nagtatagal Zan- hit na wala sa palamigan. Para sa palaging pagpapasupo,

Ito'y hindi nararapat ibigay.

4. Pulbos na Buong Gatas (Halimbawa: Kimo) Ito'y walang halong gatas ng baka na pinatuyo sa pasingaw.

5. Gatas na pulbos na kaparis ng gatas ng ina (Halimbawa: SMA at Similac) Ito'y gatas ng baka na inilisan ng taba at pinalitan ng ibang uri ng tabang madaling matunaw. Dinagdagang din ng ilang bitamina.

6. Pulbos na gatas na kaparis ng gatas ng ina ngunit may dagdag na proteyna (Halimbawa: Biolac at Lactogen) Ang gatas ng baka ay dinagdag ng pampalugong ngunit nanatiling madaling tunawin.

7. Gatas na pulbos na may mataas na uri ng proteyna at kaunting taba (Halimbawa: Dryco, Alacta, Olac, Protein SMA, Powdered Protein Milk). Mahaga sa mga batang mahina ang katawan, nagkasakit ng kurso o mga sanggol na kulang sa buwan.

8. Pulbos na gatas na Asido (Halimbawa: Lactac Acid Milk, Eledon, Pelargon). Ito'y gatas ng baka na nilagyan ng asido at pirasingaw hanggang matuyo. Madaling tunawin sa tiyan ng sanggol at itinatagubilin sa mga mahina ang pantunaw.

9. Gatas buhat sa gulay (Halimbawa: Sobee, Soyalac, Mull-soy, Nutramigen Hypo-allergenic Milk, Almond Lact). Mga handang gatas na hindi bibhet sa hayop. Isang magpa-

lagang sangkap ay "soy beans". Ginagamit sa mga sanggol o matandang hindi kahiyang ang gatas ng baka.

Ano ang Ginagamit sa Pagpapalibaw ng Gatas?

Ang kinulot tubig ang siyang karaniwang panghalo sa gatas upang ito'y lumabaw, ngunit' ang sabaw ng alin-magang binutil na pagkain o sabaw ng bigas, barley at oatmeal, ay maari ring gamitin. Kung minsan ang dimatayang na tsa ay ginagamit din.

Inagrat lamang na ang pampalibaw ay malinis at walang mikrobyo.

Mga Tagubilin sa Pagpapasupo sa Bote:

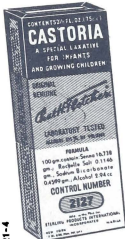
Kung ang inyong anak ay pasusuhin sa bote, kailangang mag-uhog kayo ng ilang oras sa paghahanda ng kanyang mga kagamit. Kailangan ang mga bote at tsupon na huge-ang at pakatuan at pag-ingatun ang paghahalo ng mga

(Sundan sa pahina 26)

Bakit PIPILITIN ang inyong anak na uminum ng Laxante?

Ang Suwabeng Fletcher's CASTORIA'y Walang Matapang na Sangkap-Hindi Nakasira sa Maselang Tiyan ng mga Bata!

Kung ang inyong anak ay nanganailangan ng laksante, huwag sa pamamagitan ng pagbibigay ng matapang na laksanteng pangmatanda. Bigyan ng Fletcher's Castoria ang laksanteng niyari at inihalot para sa sanggol at batang may iba't-ibang gulang. **Walang cascara, walong ecote de kastor, walong asin at walong matapang na sangkap.**

Ang suwabeng Fletcher's Castoria ay nagkakaibang puwersa at mai-ayon ang tumpak na pagpapainom. At hindi lamang inyo, ito'y masarap ang lasa. Ang mga bata ay kusa itong ininom. Bumili ng isang bolyeta ngayon.

Chas. H. Fletcher
Ang Likas at Tunay na

CASTORIA

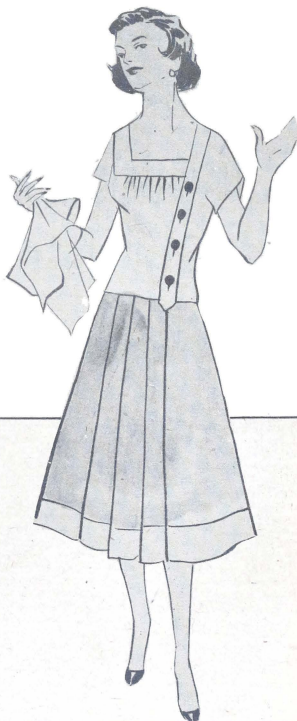
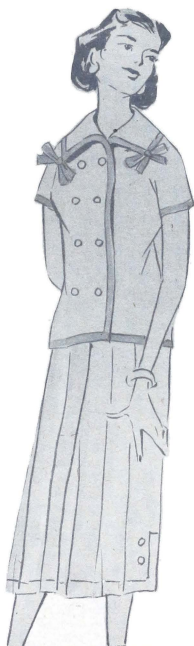
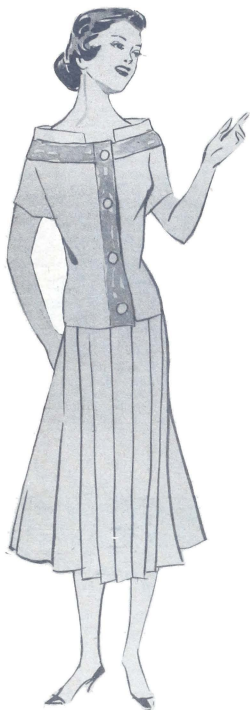
ANG TANGING PINAGKAKATWALANG LAXANTE MULA NUONG 1868

- Haya sa malilit na hayop ang inyong mga lanang damit sa pamamagitan ng paghahalo sa mga iyon sa diyaryo... Ikolang mabuti ang mga paligid at makikipita niyong ligtas sa mga butas ang inyong mga lana.
- Panatilihin: pantay-pantay ang laylayan ng inyong mga paldang tinabas nang pabilog (circular skirts) sa pamamagitan ng pagpapalantas niyon simula sa baywang papunta sa ibaba.
- Pakuian sa suka hanggang sa lumambot ang nanigas na pinsel upang manatili ang cating anyo.
- Huwag iguguhit nang pabato ang lapis na pangkilay upang hindi kayo mag-muslang matama. Ang mukli at pataas nang bahagyang mga guhit ay nakapagpapabata.
- Takpan ng telang vapor proof ang tinapay upang hindi manigas.
- Isang napakahalagang bagay ang apoy sa buhay subalit' isa rin namang bagay na lubha kung sumukma... kaya ang mga palito ng pospero ay huwag habayaag, raglaigun ng mga bata sapagka't sa sandaling inyo ay iikisika nila at magliyah, maaring pagsimulan ng sunog at mangahulagan ng pagkaubos ng lahat ng mga bagay na inyong ikinabubuhay.
- Masaring maalis ang kalasat ng kutsilyo kung isasaksak sa sibuyas. Patagalin na mga talong oras at tuka pakinungin.
- Mababersan ang ulat ng sabaw kung inyong huhulugan ng isang hiniwang patatas.
- Ang mantsa sa sedang damit ay madaling maalis kung kukuskusin ng pinainit na gawgaw... huwag laing kalilimutang lagyan ng blower ang ilalim ng mantsa.
- Timbanaan ang bagay na nakalagay sa bote (syrop o ano mang liquid), tandan ang bigat... hawacan ang timbang ng nais niyong dami... sa ganitong paraan, makatitay' kayong ang inyong kailangang dami ng syrop ang inyong makukuha.
- Huwag babalutin sa peryodiko ang yelo sapagka't lalong nakapagpapadali sa pagkatunaw.

Para sa Nagdadalangtao

Simula pa lamang sa bahagyang paglaki ng inyong tiyan hanggang sa sumapit ang inyong kabuwanan, ang ganitong vari ng *maternity dress* ay inyong magagamit. Hindi ninyo dapat paggambahan ang pagsikip sapagka't malaki ang natutulon ng mga pelegis sa likuran. Puting butones ang ikinabit sa harapan at likuran ng damit at puting tela rin ang ikinombinasyon sa leeg at manggas.

Mga Damit na Panlakad

Isang walang katapusang suliranin ng kababaihan ang kanilang mga kasuotan, kaya kami naman ay magpapatuloy sa pagtulon sa inyo sa pamamagitan ng paglalathala ng iba't ibang kayarian ng mga damit na mapapaprisan ninyo.

* Maaring ipanlabas o ipanloob ang mga blusang ito, bukod sa magagamit pa ninyo sa mataraming pagkakataon.

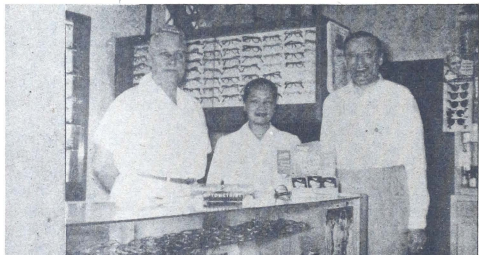
Kasama ni Dra. Ocampo ang kanyang mga anak at kabiyak sa seremonye itong kuba mong siya ay tanghalang Musa ng mga Nagpapagatapos sa Centro Escolar, noong Pebrero 1937. Mula sa kaliwa: Leticia, Ruben, Dra. Ocampo, Dr. Ocampo, Cynthia at Victor.

Parade ng Kababaihan

Dra. Amparo L. de Ocampo

**NAMUMUNGA
ANG PAGSISIKAP**

Pakikipanayam ni Ms. Salome Tonsay

Nang maging panauhin ni Dra. Ocampo sa kanyang himala ang ilang kinatawan ng malalaking kom-penyo-ophiko mula sa Alemanya may ilang taon na ang nakalilipas.

ANG kasandahan, katalinuhan kabaitan ay mga katangiang bihirang pagmamahin sa isang babae. Subalit sa katauhan ni Dra. Amparo L. de Ocampo, ang mga katangiang iyan ay ipinagkakatob sa kanyang kapalaran at napatunayan sa maraming pagkakatagong buwobo sa kasaysayan ng kanyang buhay.

Ang buhay ni Dra. Ocampo ay walang niwan sa isang kasaysayang hinabi ng panulat. Ito'y nagsisimula nang isilang siya sa isang "gratis" na "lid" sa Ospital Heneral may apatnapung taon na ang nakaraan. Ang ina niya'y isang Kabiteña samantalang ang kanyang ama ay Iaga-Maynila.

Nang matapos si Dra. Ocampo ng intermedya ay buo na sa kanyang isip na tatapusin

niya ang pagka-nurses, na siyang pangarap ng kanyang ina.

Subalit nang matapos siya sa mataas na paaralan noong 1933 sa Kalapan, Mindoro ay sumalungat sa kanyang bilig ang kanyang mga guro, sapagha't nang mga panahong iyon ay hinuturing ng marami na ang "nursing" ay isang mabuhang uri ng propesyon.

Ngunit hindi matanggap ng kanyang kalooban ang isang karerang pilit lamang sa kanya, kaya lumahok siya sa mga binigyan ng eksamen sa pagpapagkatapos sa isang "nursing". Sa 252 binigyan ng pagsusulit ay dalawala lamang ang nakapasa, at siya ang isa.

Napasok siya sa Ospital ng San Juan de Dios noong 1936. Dito ay nakakilawan siya ng

mga madre dahil sa kanyang kabaitan. Tumagal siya roon ng isang taon, ngunit maraming nabighani at nangbig sa kanya kaya kinailangan niyang rnapalipat. Dahil sa kanyang nais na sa Philippine General Hospital makapagpatos, iminungkahi niyang doon na siya mapalipat at sa tulong ng Madre Superyora ay nagbilang siya sa mga baguhan sa PGH noong taong 1937. Hindi ra niya pinanghinayangang irawalan man ng saksay ang isang taong ipinag-aral niya sa San Juan de Dios. Malaking legasy na para sa kanya ang pagkakalipat sa isang malaking institusyon na katulad ng PGH.

Samantalang nag-aral si Dra. de Ocampo sa PGH ay nagkaroon siya ng pagkaka-

taong maging isa sa mga nag-alaga sa yumaong Pangulong Quezon noong 1938.

Dahil sa angking kasandahan ni Dra. de Ocampo, noong Mayo 14, 1938 ay tinanghal siyang "Bb. PGH" sa pagdiriwang ng Pambansang Araw ng mga Ospital, na ayon sa yumaong Pangulong Quezon ay siya nang pinakamalaking pagtitipon sa kasaysayan ng Philippine General Hospital. Tinanghal din siya bilang "tam-pok na dilag" sa ilang ulit na pagkakatagong.

Noong 1955 ay nagkaroon ng pagtitipon sa PGH at siya ay nahirang na "Mutya ng Nayon" ng PGH Alumni Association.

Kamakailan lamang ay itinampok din siya sa "Golden Jubilee" ng Centro Escolar Unibersity bilang Musa ng mga nagpapagatapos sa pamantasan.

Si Dra. Ocampo ay siyang mayabuhay ni Dr. Gemiliano Ocampo, isang dalubhasa sa mga sakit sa mata, tayng at ilang, na nagdalubhasa sa John Hoskins Hospital sa Estados Unidos. Sa kasalukuyan ay Itepo sa Departamento

Dr. Ocampo ay minsang nagdaraan sa tapat ng kanilang nurses home. Dahil sa kanyang narining ukol kay Dr. Ocampo ay parang nangilag siya, at ginawa niya ang labat ng parang upang iwasan ito.

Ngunit ang guhit nga namangon paad ay hindi mazarang iwasan ng isang tao.

Ngunit rin, natirawan ni Dra. Ocampo ang pagtatagong nila ng iniwasang manggagamot sa isang pagtitipon sa ospital. Nikakilang si Dra. Ocampo noon sa mga nagpapagkatagong "folk dance" at dito siya kapansin ni Dr. Ocampo, pangangam sa gumawa ito ng parang magkakilala sila.

Ang labat ay wala sa loob ni Dra. Ocampo, ngunit ang alalala ng pagkakatagong iyon ay nanatiling sarawi sa isip ng manggagamot, hanggang sa ang dating pagiging malapito sa mga babae ay mawwi sa paghanga at pananabik sa bagong kakilala. Gumawa si Dra. Ocampo ng parang upang makapagpatos sa dormitoryo ng mga narang sa hangad na makita lamang si Dra. Ocampo. Para namang sinadya ng mga pangyayari ay nag-

ng mga sakit sa mata, tayng at ilong sa PGH. Propesor din siya sa Ophthalmology sa kolehiyo ng medicina sa Unibersidad ng Pilipinas, at Direktor ng De Ocampo Eye Hospital na ipinatay at pinamuhunan nilang mag-asawa.

Kung papaano nagkakilala sina Dr. at Dra. Ocampo na humanatong sa kanilang pagkataling-puso, ay binubuo ng magagandang pangyayari.

Bago pa lamang noon si Dra. Ocampo (Bb. Leaño na noon) sa PGH. Sa tuwi-tuwina ay narining niyang pinag-uustapan ng kanyang mga kapuwa narses ang ukol sa isang Dr. Ocampo na balita sa pagiging "malap" sa kababalat. Sa isang pagkakatagong ay natiruro sa kanya ito ng kanyang mga kasamahan nang si

karoon ng karandaman ni Dra. Ocampo, at malimit nang duradawal si Dr. Ocampo sa naysakit na nars.

Dumating pa rin ang maraming pagtitipon at sayawan sa ospital na siyang lalong naglapit sa damdamin ng dalawa. At nang tanghalang "Bb. PGH" si Dra. Ocampo noong Mayo 14, 1938 ay si Dr. Ocampo na ang kanyang nagiging konsorte, kasabay ng pagpapahayag nila sa madla ng kanilang balak na "paglagay sa tahimik". Nang sumapit ang Mayo 14, 1938 ay pagraghob ng kanilang mga puso sa harap ng dambana. Ngayon, sina Dr. at Dra. Ocampo, ay may apat nang anak. Ang panganyayari, itakli,

(Sundan sa pahina 27)

SABI NG NANAY KO, linggo raw ng wika buhat noong Agosto 13 hangang 19. Ilang araw nga ba sa isang linggo? A, siyanga pala... sabi noon ng tisser ko e, pito... pitong araw daw isang linggo.

Kung gano'n, pitong araw ang Linggo ng Wika. Natatandaan ko pa ang narinig ko noon sa radyo. Sa linggo rata sa iyon, may malansang isda. Pero, mamahalin daw nila ang wika dahil sa iyon e... nakalimutan ko na. Basta, iyon daw e mamahalin nila.

Siguro, ayaw nilang masabing malansang isda sila. Iyon daw ang sabi ni Jose Rizal... pag hindi raw nagmahal sa wika, sila ay malansang isda. Pero, malansang isda? Bakit malansa? Siguro, kaparis ng isda pag malansa, sila ay hindi gusto.

Ang hirap lang nito e hindi yata naman nagiging isda ang tao kahit hindi nagmahal sa wika. Bakit hindi pa gano'n ang sinabi ni Rizal?

Hindi bale, Pag laki ko, malalaman ko rin ang kahulugan niyan. Ituturo na iyan sa amin. Marunong daw ang tisser sa hay iskul. At saka pag hay iskul na ako, marami na rin akong malalaman.

Kaya lang, pag marami na akong nalalaman e bukas maparis ako sa kapatid kong babae. Salita nang salita. Hindi ko naman maintindihan. Ano nga ba ang usapan nila ng kaklase niya? Tila... Inggles.

Teka. Inggles din ang madalas kong naririnig sa radyo a. Panay inggles ang usapan. Kasi raw, marunong sa sila. Pero pag narinig ko na ako, ayoko rin ng inggles. Baka hindi ako maintindihan ng Nanay ko.

Pag nagsasalita ang ate ko ng inggles, tanong nang tanong ang Nanay ko. Kawawa naman siya. At saka yung mga kalala ko... pag nakakarinig ng inggles, nagkamot na ng ulo. Gays ko rin. Kasi, para kaming ipagbibili.

Bakit ba nauso pa ang inggles? Nakakausya. Para tuloy nababawasan ang mga Pilipino.

Siyanga pala, sa mga Kano nanggaling ang Inggles. Mabait naman sila. Tumulong sa mga Pilipino noong panahon ng haplos. Pero pag mauuso nang mauuso ang inggles, para rin kaming me arso. Sa mga Kano namau kaya, ay nagsasalita ng tagalog? Ang hirap pa nito, baka wala man lang Tagalog sa Kano!

Fazang ayoko na tuloy mag-aral pa. Baka maging maka-Kano ako. Makalimutan ko tuloy mag-salita ng Tagalog. At saka pag nakalimutan ko, lalong kawawa ang Nanay, ang Tatay at ang Ingkong. Hindi nila alam ang inggles.

Pero kailangan naman akong mag-aral. Gusto kong sumali sa mga programang... sa malalaking programa. Para daw makasali roon, kailangang marunong ka ng inggles.

Hindi na sana dapat kailangan ang inggles. Tuta, mga Pilipino rin ang makitingin. Bakit kaya hindi nila gawing tagalog ang mga programa?

Naku, oo nga pala, nagkaroon na ng programang tagalog sa iskuwelahan namin noong Agosto tres. Pero kung hindi kasama ang Agosto tres sa Linggo ng Wika, inggles din ang programa nila. Gred sika kasi sila, e. Marunong na sila kaya gustung-gusto na nilang mag-salita ng inggles.

Mabuti na lang, kahit tuwing linggo lang ng wika, mahal nila ang tagalog.

Nagbasa pa sila ng mga tula ni Balagtas. Maganda ang pagbasa ng mga gred siks ng tula. Isang linggo kasi nilang pipag-aralan iyon bago sila nagprograma. Nadinig ko nang minsang nagpapakratis sila. Kung hindi pa namamalo ang tisser nila, hindi sila makakabasa nang tuwid.

Di gaya noong minsan na magpakratis sila sa programang inggles? Ang dali-dali nilang natuto. "Yun nga palang mga nanood ng programa... usapan nang usapan. Sabi pa ng isa: 'Suya naman ako, tagalog pa ang drama...'"

Pagkatapos noon, nagtawanan sila. Hindi na sila nanood. Pero alam ko namang pag inggles na ang pinanonood nila, hindi sila nakaintindihan. Gaya rin sila ng mahilig sil sa pelikulang inggles. Panood nang panood ng inggles, pero ang kilos lang ang pinanonood. Kasi nga, hindi naman nila naintindihan ang mga Kano.

Gusto lang nilang masabing me nalalaman silang inggles. Pagsalitin mo naman, walaag sasabihin kundi "yes" lang nang "yes". Ano nga ba'ng ibig sabihin ng "yes"?

Siyanga pala. Pag sinabing yes ma'm, ibig sabihin e pumapayag sa sinasabi ng tisser. Kung gano'n, pag me nagabi ng "yes", payag na lang sila nang

payag. Bakit kaya gusto ng marami na sumunod-sunod sa mga Kano?

Maski sa mga diyaryo at libro, Kano pa rin ang gustung-gusto. Kaya tuloy ang mga diyaryong nagkakat e panay na inggles. At saka 'yung mga magasin' kahit saan ka pumunta, inggles ang nakalalinda. Sa bahay tuloy namin, ang nakakabasa lang ng diyaryo e ang mga kapatid kong hay iskul na. At pag bumili naman ang Tatay ko ng diyaryong tagalog, hindi na sila nagbabasa.

Minsan nga e kinagalitan sila ng Tatay ko. Sabi ng Tatay ko: "Bakit ayaw n'yong bumasa ng tagalog? Sagot naman ng mga kapatid ko: "Baka raw ho kalawangin ang mga inggles namin. Iyan ho ang turo ng mga teacher namin."

Nagitanong na naman ang Tatay ko: "Bakit, Amarkano ba ang tisser niyong?"

Sumagot nang "hindi" ang mga kapatid ko. Ang nangyari tuloy, napalo sila.

Siguro, may katwiran ang Tatay ko. Kasi nga naman, tagalog ang usapan namin sa babay. Baka natakot ang Tatay ko. Kung umasenog nga naman ang mga kapatid ko sa inggles at kinalawang ang kanilang tagalog, inggles-na ang magiging usapan nila.

Ayaw masabi ng Tatay ko na me mga anak siyang "kayumangging Kano". Iyan ang narinig kong sinasabi niya habang pinapalo ang mga kapatid ko. Nakinig sa payo ang mga kapatid ko. Isang araw lang. Pagkatapos, inggles na naman ang mga binabasa nila.

Pero noon uling Agosto tres, at saka hanggang ngayon, tagalog ang binabasa nila. Tagalog ang usapan nila. Magandang wika raw ang tagalog. Masarap daw bigkasin.

Naniniwala raw sila diyan dahil sa iyan ang sabi

"Sa mura kong isip..."

"Mahal Nilang Tagalog Tuwing Linggo Ng Wika"

Ni Mario Nieves

ng kanilang mga tisser. Iyan din ang dinabalita ng mga diyaryo.

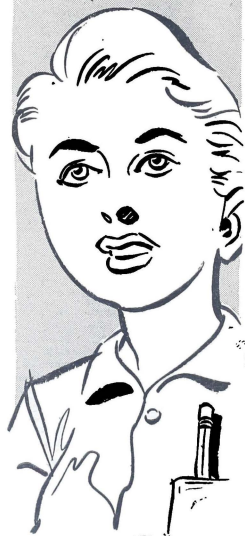
Gaya ng mga kapatid ko, alam kong marami pang tao ang magasabing mahal nila ang tagalog. Maraming Pilipino.

Kasi, Linggo ng Wikang Pilipino. Maraming magmamahal sa tagalog hanggang bukas.

Bukas matatapos ang Linggo ng Wika. Sana hindi na natatapos ang Linggo ng Wika. Pag gano'n, magkaka-intindihan magkati ang mga Pilipino. Mawawalan ang problema sa pakikinig at pakikipag-usap ang aking Tatay, Nanay at Ingkong. Hindi na rin ako pipilitin ng tisser ko na bumasa ng Pepe e Pilar kahit hindi ko naintindihan.

Sana, lahat ng Pilipino e sanay na sanay sa tagalog. Pagkatapos, masari na silang mag-aral ng ibang salita.

Ang hirap nito e minsan lang sa isang taon kung magkaroon ng Linggo ng Wika... kaya pitong araw lang sa isang taon kung maging popular ang tagalog... sa mga Pilipino. (X)

"ITO ANG AKING AKDA"

•• KABATAAN: Ipadala sa pila na ito ang "umang buong ng larang" mo...
 •• chengon. Kung "mooni" sia lamang ay liyak ng maulat-bale. Ang larangpangang pot-bawa sa bawel' maulat-bale ay maulat-bale ng may-akda ang pagpapalitan ng "Bagoon Buhay", Gussaling Times, Florentino Torres, Maynila.

Tandaan: buong kahulugan sa kolektib (i) at buong mang-biligt sa isang kolektib (ii) ng larangpangang pot-makiliya ang babo ng buong-akda, at malinilyado sa dalawang potliya (double akda). Mooni ring sulat-komar, kat-lapusan! malinilyado ang potliya-kolektib at may makili, lakina potliya (spec).

Ang bawel' akda ay kailan-ano labanan ng buong mang-bale. Mooniing mapapadala ng labit itang akda kespertal' ang bawel' ite ay may kasamang kumpas, alit-alit-bale. Kung dalawang akda ay dalawang kumpas, at kung tatlong akda ay tatlo ring kumpas. Ang akdang walang bak-lap na kumpas ay hindi lase-ling-aling.

Ipadala ang inyong akda sa: Pila ng "ITO ANG AKING AKDA", Magasin ng Bagong Buhay, Gussaling Times, Florentino Torres, Maynila.

MAG-IKA-10 na marahil ng gabi nang sapitin mo ang isang tabanan malayo sa mga kilapit-bahay. Makailo kang tumawag, ngunit walang tumutugon sa iyo. Dumating ka... sapagka't natityik mong sa tabanan ngayon ay may nahanang... at maririnig ka. Nagulat ka pa nang biglang nabuksan ang pinto. Muli kang dumating... at sinabi mong gutom na gutom ka; kung hindi ka pa makakatikim

nausap mo ang lalaki. Mayroon kang itinanong. Magalang namang nagpohivnang sa iyo. Sa hindi malalamang sanhi'y bigla mo na lamang pinalo sa ulo ng iyong sandata ang lalaki. Nang bumiglang wagang lang malay-lao ay tinangka mo pang ulitin, ngunit' naitulak ka ng babae. Ang babai'y pinagsamdan mong mabuti. Saka, lumipat ka sa kanya. Nanginginig ang buong katawan ng babae. Na-

TAONG HAYOP

ng pagkain ay malamang na magkasakit ka o mamatay. Piratulyo ka ng nagbukas sa iyo... at pumamihik ka na nasilaw sa liwanag ng ilaw na dulo ng nagpatulyo sa iyo.

NANG MAKAKAIN ka sa'y ni hindi ka nagsasalamat sa mag-asawang nabihiktutan nang makita ang kalibre na nakasabit sa baywang mo. Pinalibot mo ang iyong paningin sa loob ng bahay... saglit na idinako sa lalaki, pagkuwaly' ipinako sa babae. Ki-

bulalas sa mga labi ang "beeb... beeb... beeb... beeb..." kasabay ng mga kumpas at muwestra ng kamay—bilang pagtuloy ng isang pipi sa marungis na hangad mo nang suga sandaling iyon.

Ngunit' nagahasa mo rin ang babae. Kaya, nang lisinin mo ang tabanan ngayon ay bundat ang iyong iyaw. at busog pa sa makasalanang ligaya ang iyong kaluluwa.

NILANDAS mo ang iyong pinanggalingan. Hindi nagta-

mong kawayan. Nakangising ginugitnang mo ang kaligayang tinamasa kanina lamang, nang mabakli ang isang malaking suga ng kaboy at bumangag sa ulo mo, itaw nang ang nalugmok—hindi sa sahih ng isang bahay na gaya ng kinalugmok ng dalawang kulang-palad, kundi sa isang masukal na dako ng kabu-tanan, upang kailan man ay hindi ka na bumangon.

SA MAG-ASAWANG SA-WIMPALAD ay muling sumagot ang isang masayang umad-ot. Ang namimihati nilang pipi ay inilaw ng bango ng hangang nagmumula sa halan-aman, samantalang sila'y mararang nagtibangon... sa pagkakatigmok. Nang maka-

pagtipon ng lakas ay nagma-yadaling nanooq sa lupa — hindi upang pag-usapin ang isang nagkasala, kundi upang ibulatas sa kapuwa ang ma-lungkot silang sinagot. Sube-it' nalingsapan nila ang isang

kalupi, pagpapak nila sa lupa. Madaling dinampot ngayon ng lalaki... at sinilaw ang kani-ling mga mata ng kinang ng mga brilyanteng nakatanim sa hikno at sinagot na malaki pa sa butil ng mais...

NAGDAAN ANG MGA ARAW... at nagbago ang buhay ng mag-asawang naging biktima ng kasamaan ng kapuwa. Iyon ang naging gan-tingpa sa kanila ng langit. Samantala, sa isang liblib na pook ng kabuhatan ay nakalagat ang labi ng isang taong-hayop na hindi rin na-kainas sa nasukat na parusa.

—JOSE E. CORTEZ
 Rizal, Lunsod ng Kabataan

SA ILOG NA YAON...

SA PAGPAPASTOL ko sa tabing ilog ay madalas kong makita sina Carlos at Tinay. Ang dalawang ito ay magka-sintahan, at ayon sa balita ay malapit nang ikasal.

Tuwig hapon, ang magka-sintahan ay namamangka sa ilog. Masayang-masaya sila. At para ko pang naririnig ang kanilang malalakang na tawa-nan.

Sa malimit kong pagmamad-ik kina Carlos at Tinay ay nagpapahayan ko tuloy ang mga kalabaw na pinasustulan

ko. Wiling-wili ako sa panoo-rod sa kanilang nakakabihing pag-uulayaw at paglalambingon. Sa wari ko, habang umuussad ang bangka nilang sinasakyan ay paulit-ulit na-awang inuusul nila ang kani-lang mga sumpa na kamala-yan lamang ang tanging ma-kabahadlang sa kanilang ma-tamis na pag-ibig.

Ngunit' biglang nawala ang magkasinatibag ito. Kabali-helit' ko'y pumussok na kawal na Carlos, samantalang si Tinay ay narok namang "aten-dent" at isang ospital na pri-

bado sa kabayanan.

Patulyo din ang pagpapastol ko sa tabing ilog palib-hasa'y mahabaha at malalambet ang mga damo roon at gustung-gusto ng akning mga kalabaw.

Ngunit' isang hapo'y nang-iglalas ako sa akning nakita. Hindi bangka ang nakalutang sa ilog kundi nagkayupit ang isang baobe. Nang mapalapat sa akin ay nakilala kong si Tinay!

At mabilis na lumaganap ang balita kaugnay ng mala-

gin na pangyayaring yaon. Si Carlos, ang katipan ni Tinay ay namatay sa digmaan sa Korea. Bago umalis ang binata ay nangako pa kay Tinay na siya'y babalik pagkatapos ng digmaan upang sila'y pakasal. Bumalik nga si Carlos sa sa-riling lupa, ngunit' sa kabang ngakulan at hindi sa isang asakayan o sa bangkang ma-dalas nilang pagniligan ni Tinay.

Kay Tinay, ang pagka-matay ni Carlos ay kapaf-yan din nya ito. At sa suga ng loob ng dalaga ay inipis na rin ang sartling buhay sa da-ring ilog na madalas nilang pamangkaan ni Carlos.

Ngayon, bihira na akong magpasgot o magawi sa tabing ilog na naging makasaysayan sa dalawang puso. Ayaw ko nang magunita ang magagan-dang tagpo at tanawang nasak-sihan ko sa itlog na yaon... ra siyang kinalagakan ng ma-lungkot na aisala ng isang naunsiyaming pagmamahalan. (X)

—ROSA C. DELA CRUZ
 17 taong gulang
 R. O. Department
 Feati Institute of
 Technology, Maynila

Pilak ng "Ito Ang Aking Akda"
 Magasin ng Bagong Buhay
 Gussaling Times, Florentino Torres, Maynila

G. Patnugot:
 Kalakip po nito ang isa kong akda na may pama-
 gat na

Pangalan

Edad:

Tirahan o paaralan:

ISANG ARAW, ang Apoy, Tahanan, Tubig, at Pagkain ay nagkasundong magharap-harap upang lutusin ang isang usaping matagal ng maling pingatlatan — kung sino sa kanila ang pinakamahalaga sa buhay ng tao.

—Mabuti na ang nangyaring ito pagka't ngayon lamang ako magkakaroon ng sapat na panahong patanyuan sa inyo na ako ang pinakamahalagang bagay sa buhay ng tao, —bunag ng Tahanan.

—Kung ikinatutaw mo ang pagtitipon nating ito ay bigit naman akong nasisiyahan sa pagka't matutupad na ang malon kong hangarap potakanan sa inyo ang aking kalagahan sa mundong ito, —sagot naman ng Apoy na nagmamadaling nabuo bahat sa pugon at lumapat sa mga

hanin mo naman, na walang tatanan sa iyo kapag ako'y wala. Ikaw, Tubig, ay bahagi ko lamang. Gayon din naman ikaw Apoy, na walang kabuluhan kapag ako'y nawala. Kaya lamang kayo kailangan ng tao dahil sa akin. Tingnan ninyo: Pano makapamanahan sa inyo, Tahanan, ang isang tao kung hindi siya kumain? Pilit kang lilisanin upang ako'y hanapin. Katunayan lamang ito na lubha akong mahalaga sa tao. Ikaw naman, Apoy, bakit ka hinahangad ng tao? Dahil din siya. Sangkap lamang kita, katulad din ng tubig.

—Hindi tutoo ang mga sinabi mo —pagalit na sagot ng Tubig. —Ikaw, Pagkain, ang aking sangkap. Hindi ka mabubuo kung wala ako. Tingnan mo na lamang ang tao.

—Nagbuhat ng sariling bangko ang kasamang Tubig! —Iiling-iling na wika ng Apoy, —Kung bahagi mo yan ang dagat, Tubig, ay dapat mong malamang likha ko naman ang ilaw na lubhang mahalaga sa buhay ng tao. Kung walang ilaw na magagamit sa paglilim ng gabi, hindi umalad ang alimang bansa sa daigdig. Walang dudunong na tao pagka't karamihan sa kabataan ay sa gabi nagcaeral. Wala ring umalad sa negosyo pagka't karamihan din magagamit ng ilaw ang mga magagawa sa loob ng paggawaan, hindi lamang sa kani kundit sa araw man. Bukod dito, hindi ba't kaya lamang dumilag ang isang pook, pagtitipon o kasyahan, sampo ng tahanan, ay dahil sa akin? At nalimot na ba ninyong ka-

Tubig ang Apoy, esamant na naawat ng mga kasama. —Kaunting limag sana, kasamang Tubig, —wika ng Tahanan. —Itawag nating dalawa sa init ng ulo ang pagtatalo. Kaya tayo naririto ngayon ay upang lutusin sa mapayapang paraan ang uspin nating ito!

Sa pagkatalaang iyon ay sasulupot mula sa kanyang tuguan ang Salapi, na kanina pa nag-aalumpit. —Hindi ko sana ibig lumuhok sa inyong usapan pagka't alam kong ayaw ninyo akong anyayahan, mga kasama. Ngunit hindi ko matanggap na palampasin ang ginagawa ninyong pagpapalasan ng isang. Lubhang napakahaba ang pagkatalaang inyo sa akin. Masyo ko mang pakigiangin at isipin ang inyong mga sinabi'y tila ba kayo na lamang

mapas sa inyo, angaknap kayo mag ngangkak. Sino man sa inyo'y malilikha ko ano mang oras na aking ibig. At kung ibig ko sa'yo, tugawin, maddal ko itong magagawa sa ano mang oras na naisin ko. Maging ang pag-ibig na lubhang makapanayarinhan sa buhay ng tao ay yumuquid sa aking kisiap. Dangal man ay isang maymuing dalaga ay aking nabibili. Ang aking tagitingay ay pangalawang Diyos sa ibabaw ng lupa na sinasamant ka dinadakilha ng tao. Sino ngayon ang lubhang mahalaga ba buhay ng tao? Ako, akong Salapi, mga kasama! Napapahaba ko ang buhay ng isang anyasakit. Kung ibig ko namang kitiin ang buhay ng isang tao'y nagagawa ko rin sa tulong ng aking kisiap. Ang pinakasarap mang pagkain

SILA... At Ang TAO

Pagtatalo Ng Limang Pinakamahalagang Bagay Sa Buhay Ng Tao

ni Arcadio T. Gole Cruz

UNIVERSITY OF THE PHILIPPINES
LIBRARY

kasama. —Tama na mga kayo! —sabad naman ng Tubig, at ito'y lumundag mula sa kinaroroonang tapayan. —Parang kayo lamang ang may halaga sa buhay ng tao. Kung hindi sa akin, walang halaga kayong lahat. Hindi lamang buhay ng tao ang nadurugtong na kundi gayon din ang mga halaman at mga hayop sa ibabaw ng lupa. —Ubod kayo ng yayabang! —sagaw naman ng Tahanan. —Narito kayo ngayon sa aking kailanga, ngunit hindi ko mabubusipin kung pano ninyo nasaibing kayo ang pinakamahalaga sa buhay ng tao. Hindi ba't bukod sa inyo'y ako rin ang kumakalanga sa tao? Kayo, Tubig, Apoy, Pagkain, hindi ba't isang katotohanang din ninyo mapabubulanan, na kayo'y lagi nang nasa ilalim ng aking pagkailang? Kung marunong kayong mangiayuhin, dapat ninyong aminin iyan sa akin. —Oo nga, Tahanan, —tugon ng Pagkain. —Ngunit alala-

Hindi siya makapagdadamit at lilinis kung di dahil sa akin. Magara man ang kanyang tahanan, kumainan siya ng iba pang oras-oras at kung lagi bumag marunong, ay hindi siya isagalang ng lanyang kapwa. Manapa, siya'y pandirihin. Maging ang mga pananim at mga hayop sa daigdig na ito ay hindi mabubuhay kung wala ako. At ikaw, Pagkain, ay nagmula lamang sa pananim. Pati na ang malalaking sunog na mapanimsala sa kabuhyang tao ay napapatay ko sa sandaling sayaran ng aking mga kamay. Hindi lamang iyan, sapagka't bahagi ko ang dagat ay nagagamit din akong lunsuran ng iba't ibang mabahalagang pakay ng tao, maging sa panahon ng kapayapaan at maging sa panahon man ng digmaan. Ang koryente na lubhang mahalaga sa kaunlaran ng isang bansa ay, likha ko rin. Kaya lagi na kayo, ako ang pinakamahalagang bagay sa buhay ng tao! —pagtatalo na wika ng Tubig.

ang malalamang sa buhay ng tao sa mundong ito. Ngayon, mapipilitan akong ipakilala sa inyo na ako, bigit kanino man, ang siyang pinakamahalagang bagay sa buhay ng tao! —Napakaataas nga nilang magisipagkita, Salapi, —sagaw ng Tubig. —Ninawawalang-halaga nila ako, ngunit'ng akatotohanan'y ako ang pinakamahalagang bagay hindi lamang sa buhay ng tao kundi gayon din sa mga halaman at mga hayop sa mundong ito. Pati ikaw, Salapi, ay hindi malilikha sa tao kung ang teong ito'y hindi kumain at uminom ng tubig. Ang pagkain ay bahagi ko lamang! —Laking kasinungalingan, —malakas na sagot ng Pagkain. —Ikaw, Tubig, ay sanghap ko lamang. At kayo, Tahanan, Apoy, at Salapi, pano magkatalaang ito? Dapat ninyong malaman na ang lakas ng tao'y nagmumula sa akin! —Tapos na ba kayo? Ako ngayon ang inyong pakigiangin, —wika ng Salapi. —Ang

ang mahahalaga sa buhay ng tao sa mundong ito. Ngayon, mapipilitan akong ipakilala sa inyo na ako, bigit kanino man, ang siyang pinakamahalagang bagay sa buhay ng tao! —Napakaataas nga nilang magisipagkita, Salapi, —sagaw ng Tubig. —Ninawawalang-halaga nila ako, ngunit'ng akatotohanan'y ako ang pinakamahalagang bagay hindi lamang sa buhay ng tao kundi gayon din sa mga halaman at mga hayop sa mundong ito. Pati ikaw, Salapi, ay hindi malilikha sa tao kung ang teong ito'y hindi kumain at uminom ng tubig. Ang pagkain ay bahagi ko lamang! —Laking kasinungalingan, —malakas na sagot ng Pagkain. —Ikaw, Tubig, ay sanghap ko lamang. At kayo, Tahanan, Apoy, at Salapi, pano magkatalaang ito? Dapat ninyong malaman na ang lakas ng tao'y nagmumula sa akin! —Tapos na ba kayo? Ako ngayon ang inyong pakigiangin, —wika ng Salapi. —Ang

ay sa lakas ko nasusunungpan. Maging ang agos mo, Tubig, rin kiting padalyuin sa isang tahanan kung ibig ko. Anhin ang tubig kung ako'y wala! Anhin ang tahanan kung wala namang salapi ang tao? Hindi siyang lilisanin ng tao upang hanapin ako saan man naroon. Ang pospero sa tinindahan ay hindi pansapik ng buhay kailanman sa wala ako. Ang tubig sa gripo ay gayon din. Sa kabuan, kanyong dalawa ay sa kisiap ko nangangayupap, —patapos na wika ng Salapi. —Ung-kungling ang Pagkain, saka muling sumagot. —Kasiningalingang lahat ang sinabi ng kasamang Salapi. Pano ka malilikha ko tao, Salapi, ikaw ba'y nakakain upang palgamaw sa matinding kalugutan? Gano ka man karami, Salapi, kapag ako'y wala sa hindi ka rin pakikainang buhay ng tao! —Walang anu-anu'y napatitnahan sa buhay ng tao! (Sundan sa pahina 19)

Nagpanan ng kasayahan sa Villa Maestran alang pagkabalugan sa lina Alon Nefel nang may-
 upang habulan, sa atak alang al
 Maestran, sa pagpapalig nia sa
 lipisan. Kabatang nina Angello at
 Koronel... mga kamungang...
 pagkabalugan na lamang sa dalangin
 pagpapalig ng kamungang...
 kasayahan ng anak ni Kobasag
 Amos, ng pinatibay na manan
 ni Tetas.

Nina Angello, Maestran Tina
 at Kobasag Anak ay pagpapalig
 pagkabalugan na ng makababait
 sa atak.

(Ika-6 na Lehas)
NARING NIYANG nagkasali-
 ta si Segundo, ngunit pa-

rang masya iyon, malayung-
 mang, at di-bahagi ng kala-
 nanapang nakapaligid sa ka-
 nya. Nanatili si Angelito ng na-
 tatingin sa kanluran. Malam-
 lam ang kaputuhan ng lumu-
 lubog na araw.

—Hindi kumibo si Tatang
 ...—patuloy ang daloy ng
 tinig ni Segundo; bahagya na
 niyang mawitangin iyon, sa
 pakikisay ng kanyang katau-
 han sa lumulubog na araw.

—Tumalikod siya, at nanag.
 Matagal bago nasumpungan
 ni Angello na siya'y nagsa-
 solita.—Bakit mo sinabi sa
 kanyang ikaw'y kabilang sa
 niga Anak ng Bayan?

—Ayan ko... ayan ko...
 —Makiting isinaksak ni Se-
 gundo ang tulis ng kawayan
 sa lupa.—Nang usigin 'ya
 ko'y kung ba hindi ng ma-

kuhang magsinungaling...
 'ba' parang may nagsisigaw
 sa 'king tapatin ko siya... na
 sa'y' ama ko... na sa'y' pi-
 ragkakatitawalaan ko!

—Saan siya nagtungo, pag-
 katapos? —Walang balino ang
 tinig ni Angello.

—Ayan ko... hindi pa
 siya umuwi. Pero sa tumana
 siguro.—Muling isinaksak ni
 Segundo ang tulis ng kawayan
 sa lupa.—Wala... wala akong
 katob na nagtungo siya sa
 k'wartel hen'ral. Hindi n'ya
 gagawin 'yon... at gawin ma-
 niya 'yon e, hindi ako natako-
 kod. Ang inalala ko'y si
 Inang.—Naaawa ako sa kanya.

—Bakit?
 —Nang marinig n'ya ang
 sinabi ko kay Tatang... o
 nang makapanaog si Tatang,
 ay niyapak ako ni Inang. Umi-

yak siya nang umiyak. 'Ika
 niya' ko ko raw ginawa
 'yon.

—Kaya ka naawa sa kan-
 yo?

—Hindi. Uni'y dahil sa ka-
 walan n'ya ng kamungang
 sa kadakilaan ng isag layu-
 nin sa pagpap. At pangalawa'y
 dahil sa nadama n'yang sama
 ng loob nang matanto n'yang
 malaki na 'ko. Big ni Inang
 na manatili akong musmos.

—Unti-unti, nakita ni Angello
 ang ganap na paglubog ng
 araw. Ilang sandali pa' magsu-
 rurrayon na.

—Umatakal sa kural si Da-
 nulag na kinapaligang ng da-
 lawang binatilyo sa kinakulu-
 ngan ng kalakian. Sumunod
 ang pagkabulobog ng mga
 manok.

Bago naisatilig ni Angello
 ang mamumukong hilala sa
 Panyang isip ay nahawi ang
 masinang mga halamang-pa-
 rang at tumabang sa kanilang
 paningin ang isang lalaki.
 Saglit na hindi malaman ng
 dalawang binatilyo ang kani-
 lang gagawin. Naunang nabu-
 hayhan ng loob si Angello at

ting may kinalaman doon at
 maging dahilan ng kanilang
 pagkapiit.

Madali nilang naihiga ang
 lalaki sa isang bahagi ng ba-
 hay.

—Kumuha ka ng tubig,
 Gundo... sisindihan ko ang
 ilaw.

Maliksi kumuha si Segun-
 do ng tubig sa banga. Alam
 niyang walang sandaling da-
 gat maaksay; na, bawet sag-
 li't ay mahalaga — sa kani-
 lang kaligtasan. Habang na-
 roon ang lalaking duguan ay
 nakabiling sinulid sa talim ng
 isang kanilang buhay.
 Hanga't maaari'y kailangan
 nilang mahimamasang ay la-
 laki. At mapalayo.

Nakaduhangpang si Angello-
 to sa ulo ng lalaki nang bu-
 mungang si Segundo sa kinu-
 roroonan ng dalawa. Muna-
 rang mabitiwan ni Segundo
 ang tangang baso nang mau-
 ligan nito ang mahinang
 tinig ni Angello.

—Koronel... Koronel...
 Gumpang ang kilabot sa ba-
 lat ni Segundo.
 —Dali, Gundo... ang tubig.

ni R. E. BAUTISTA

Sa Gitna Ng Lumulubhang Lakad Ng Mga Pangyayari Ay Nasalubong Pa Nina Angello Sa Daan Ang Isang Nakapanghihilakbot Na Tanawin . . .

potakong tinungo ang dikil-
 lang lalaki. Bantolot na su-
 munod si Segundo na naghala-
 paap ang loob. Aniya sa sari-
 li'y ba't siya tatakong pala-
 pit sa di-kilalang lalaki. Kung
 yo'y isang masamang tao...
 Kung basta na lamang sila...
 saksakin? Hilang dipa na la-
 mang si Angello sa di-kilala-
 lang lalaki nang yo'y makita
 ni Segundo ang lumalabas at
 lumakad. Walang katatagan
 eng paghahang ng lalaki. At
 biglang-bigla, bago naagapan
 ni Angello'y sumusbos ang
 lalaki sa damuhan.
 —Gundo... dali!

—At nang makalapit si Segun-
 do.
 —Sa paa ka! Buhatin natin
 sa bahay!

Ni hindi naramdaman ng
 dalawang binatilyo ang bigat
 ng lalaking dinala nila sa ba-
 hay. Sa isipan ni Angello'y
 namumuno ang maraming ka-
 tanungan: Sino ang lalaking
 yaon? Bakit duyan? Saan ga-
 ling? Kay Segundo'y namama-
 ni ang lalaking yaon ang takot.
 Baka yaoy isang bitag ng mga guwardiya
 sibil. Baka dahil sa kanilang
 pagsaklolo sa taong iyon ay
 mapasangkot sila — papanagu-

At kumuha ka ng isang basa-
 hang malinis... o kahi't na
 anong basahan... sa silid.
 Akina... akina ng tubig.

Halos magbungeo ang mga
 tuhod ni Segundo, ngunit tu-
 malima ito kay Angello. Nga-
 yon, baw't saglit na naroon
 ang lalaki'y nangangahulugan
 ng pangamib, ng kamatayan.
 Pagtanggap sa isang insu-
 rektol!

—Akina ng basahan... ba-
 san mo sa baso.
 Nakita ni Segundo ang pag-
 tuo ng tubig sa sahig sa pa-
 nginginig ng kanyang mga ka-
 kamay.

—Bubukhin ko ang kanyang
 lubig. Pigain mo ang basahan
 sa tapat. Sigi... sigi... piga
 ... pigain mong mabuti...

Kinuha ni Angello ang ba-
 sang basahan at ipinahid sa
 mukha ng lalaki. Matagal ba-
 go kumurap ang mga matang
 akala ni Segundo'y hindi na
 didilat kailanman. Ilang sag-
 lit na nagpalang-linga, ang
 namimig na ulo ng lalaki at
 ang mga bisig ay itinukod sa
 sahig.

—Nasa mabuting kamay
 kayo, Koronel... pumanatag
 kayo.

Parang nakaunawang lu-mitig ang lalaki kay Angelito at kumbot ang nija labi ng lalaki. Idinalit ni Angelito ang taynga niya sa bibig ng lalaki. Ang halos di-marinig na mga kataga sa mga labi ng lalaki'y parang sigaw na ramuo sa isip ni Angelito.

—...gawar'dya 'bil... na—
sagpa ko... tallo! Hindi...
ako lu—map... it... Kapka-
pan. Tu... mak...bo...

Neaynig ang damdamin ni Angelito nang tumigil sa pag-sasalita ang nakabiga. Napa-angat ang kanyang ulo, at ang mga matang nakatitig sa ka-paglayang ng katuwhang sag-ilit na nawalan ng pandama.

—Bu-buti kaya'y tawagin ko si Herbularyong Kikoy!

Yaon ang parang tubig na sumabog sa kanyang mukha at ikinapanumbalik ng kama-layan ni Angelito. At sa pag-kakalubod ay tumindig siya at tinungo ang bukas na bitana. Madilim na madilim na sa la-bas ng durungawan.

nagpapahamak... pag nagka-taon.

—Ano ang gagawin natin sa kanya?

—Dadalihin ko siya sa Man-daluyong... at tutulungan mo ako.

Nalalaki ang mga mata ni Segundo, subalit hindi ipon nakita ni Angelito dahil sa pagdangaw sa bitana.

NAPAANGAT ANG ULO ni Kabesang Ambo nang mauligin ang papalagit na mga yabag. Subalit nang makita ang skristian sa pintuan, sa halip na si Padre Francisco, ay biglang-biglang parang bi-nagsakap ito ng langit sa pag-kakaupo.

—O, ano?
—E, ipinasasabi po ni Padre Francisco, na kung maaari'y bukas na raw po kayo buma-lik at may bisita lamang tiya ngayon.

Buong kasapuhayang tumayo ang malanda, at kasunod ng skristian na lumabas ng silid-

yang yumukod sa kinaroroc-an ng mga alagad ng pana-nampalataya na nangakatingin sa kanya. Muling nakadama ng maliit na kurot sa mahi-nang bahagi ng dibdib si Ka-lesang Ambo nang makiting yumukod din si Mang Bastian at ngumiti sa kanya.

At habang naglalakad na pauwi si Kabesang Ambo'y sari-saring katanungan ang nagbabangon sa kanyang isip: Bakit naroon si Mang Bastian? Kung iyo'y ipinakilala ni Pa-dre Francisco sa apat na pa-re — bakit hindi siya ipina-kilala rin at pinaghintay sa silid-tanggapo? Ano ang ka-nilang ipinagkaba ni Mang Bastian?

Sa puwang kayang nalilikha ng unti-unting pagtatoboy sa kanya ni Padre Francisco'y pumapalit ang katuwhan ni Mang Bastian? Ngunit bakit siya itatoboy ni Padre Fran-cisco?

Mga katanungang nagpapre-kira na lalo sa nalikhang su-pat sa isang pusong umasam,

bungang-tulog

sa tulog ng aking kutitap na ilaw, walang gabi akong di-gagawang araw; sa tagatinig niring tirang kinalawag, akong lalawang ang di ko nalawang.

sa isang tahanan tumanda sa lumot na kasing-gulang din ng pader na bakod—
patatapatin ko ang abang pag-irog,
taglay ang panitik at dinalang bubog.

aking susuyin diyam sa may-ari ang daang patungo sa tanawang tangi; sa kanya daw lamang trinitom na labi matatagpuan ko ang pinakasakit.

sa pagkakaabi'y kanyang natatapat—
nilusua ito ng ulinang dagat;
di raw mararating kungdi sa pangarap,
paglalayagin mo ang dalang pangulat.

at, diumano pa'y ito ang tanawang
ikalulugod mong ikaw ay hipugin;
ang isa raw awit na dini hablin,
panghabang panahong aawit-awitin.

matasalin mo ito sa larawan
na sa bahag-hari kukunin ang kulay—
kumang palabasin o kaya'y kulangan
nang makabuo ka ng gintong pangalan.

ayon sa naunang mainam humakp,
dini'y panginoon ang isang diwa; sa gumugit mo'y pakikitung kusa,
makiisap lamang sa niningng ng tala

nariyang haging siya daw'y malimit
makiipagpatay sa nanangangip;
siya, sa sandaling manungaw sa langit,
kopalaran mo nang makatamang-titig.

di raw abutan ng iyong pagbangon
ang kanyang magang pagiging sa ibon;
hindi malalanghap kung hindi sa imong
ng hangin ang kanyang bangong himay-himay.

ang magpapatingkad sa kanya'y ang tunay
na sabing sa ganda'y walang makagawa;
ness kangyang dibdib ang hinahangon
ng namimutin sa katanghalan.

—Hindi na kailangan si Herbularyong Kikoy, —aniya kay Segundo. At matagal ba ng nasambit ni Angelito ang katotohanang parang humirin sa kanyang lalamunan. —Pa-tay na siya!

—Ano'ng gagawin natin sa kanya... ngayon? —Higit ang pagkakatok ni Segundo pagkatapos kayang nagdaang mga sandali.

—Siya si Koronel Balantok, —parang pagpapakilala ni Angelito sa kausap. —Nakila-la ko siya sa Mandaluyong nang ipadala ng Supremo ang utos sa pagdala sa pulong sa Balintawak. Kaipala'y doon si-ya galang at nasita ng mga guwardiya sibil sa pag-uwi. Aniya'y hindi siya lumapit sa tatlóng guwardiya sibil. Umiiwas siya... tumakbo. Bahagya nang nasambit ni Angelito ang huling kataga.

—At binaril siya...
Tiniting lamang ni Ange-lito si Segundo.

—Wala na tayong ibang magagawa. Hindi natin siya maililibing dito. Lalo tayong

tanggap. Gumuguhit sa pa-silyo ng kumbento ang mag-lakasalili na salitaan at pa-ninsan-minsang tawanan sa isang bahagi ng mahabang daanan. Isa sa mga tinig ang kay Padre Francisco; kilang-kilala ni Kabesang Ambo ang tinig.

Nang bumungad ang Kabe-sang Ambo nang magdangaw sa kinaroroc-an ng nangag-uusap ay gayon na lamang kanyang panggilalas: Isa sa mga kaumpok ni Padre Fran-cisco'y si Mang Bastian. May pagdaramdan na umiwa sa puso ni Kabesang Ambo. Ki-lala niya si Mang Bastian. Si Mang Bastian ay isang Pilipi-no — tulad niya; isang may-pasaka.

—Ho-y, Don Pablo! —Suma-litong sa kamila si Padre Francisco nang siya'y makita. —Dispensa...

Maagap ang tugon ni Kabe-sang Ambo sa kamila ng pag-daramdan na gumangatangag sa kanyang dibdib. —Nauna-waan ko po, Padre... nalalain-
nan ko.

Sinuluyapan ni Kabesang Ambo ang pulutong at bahag-

sa isang kaluluwang nakada-rama ng kaapihan.

Kilala niya ang uri ni Mang Bastian. Iyon ang Mang Bas-tian na hindi mahapayang-ga-tang. Iyon ang Mang Bastian na makuangong lamang sa ka-puwa ay hindi baleng maka-pagpahaman.

Hindi! Hindi niya mapapa-nyagang agawan siya ng pu-wang at maunangan ni Mang Bastian na ano mang paraan!

—Magtutos kami sa ano mang paraan! Kung makapa-gasabuloy siya ng isang buong aniyá dalawang buong aniyá ang maiisabuloy ko! Makita la-mang namin!

Tinanaw ni Kabesang Ambo ang simboryo ng simbahan hindi bilang pahimakas sa isang paglayo, kundi parang isang pagsumpa, pangako — na sa dulo man ng daigdig ay libaninan niya si Mang Bas-tian sa ano mang paraan!

Malapit na si Kabesang Ambo sa kamila nang galan-tangin siya ng isang marahas na ting na gumahi sa kata-himikan ng gabi.

**Dahil Sa Ginawa Ni Maria Luisa,
Di Na Nakapagtimpi Si Rafael At
Tinanggap Ang Tila Paghamon Ng
Matagal Ding Naging Kasintahan**

BAKAS NG MAKABAKAN

Nagpakilala ang magkakaibang Maria Luisa at Rafael nang angapin sa kasintahan ang magkakaibang si Teo. Yumali si Maria Luisa. Sa pamamagitan ni Teo ay nakilala ni Rafael si Dora, isang magkakaibang kasintahan ng Maria Luisa. Ang magkakaibang ng Maria Luisa, ang ginawa ay si Maria Luisa, ang ginawa ay si Maria Luisa.

(Ika-15 Labas)

SA NARINGIN ni Rafael na sinabi ni Maria Luisa ay hindi na nagpapalanan pa ang kanyang sarili. Nakaramdam siya ng matinding pagkapoot sa kasintahan. Diyat' pinalalis ni Maria Luisa si Dora dahil lamang sa siya ang nagpakilala sa dalaga na maging tagapag-alaga ni Diana?

—Hindi ko akalang gawin mo iyan, Maria Luisa. —wika ni Rafael na naginging ang tinig. —Si Dora ay walang kinatlamang sa akin o sa ano nang nangyayari sa akin.

—Ba, nagagalit ka yata sa akin, ay.

—Hindi makatarungan ang ginawa mo kay Dora.

—Ano mo ba siya at ipinang-

tatagol mo? Dapat mong malaman na nagwawalang-bahala na sana ako... baka akasala mo hindi ko alam na noong wala ako ay may nakakita sa iyo na kasabay-sabay mo sa paglakad ang babang iyan.

Naalala agad ni Rafael ang pangyayaring binanggit ni Maria Luisa.

—At maano naman kung nakaasawa ko siya sa paglakad? Iyon ba'y masama na? Kapag iyon ay naging masama, ang mga matong - tumitingin lamang doon ay siyang nagpapasama.

—Bakit ka ba nagagalit? Pinalalis ko siya... ibig ko siyang paalisin, kaya walang pakialam sa akin ang sinuman.

—Wala akong hangad na pakialaman ka. Nangyari lamang na kaya mo siya pinalalis ay dahil sa nagalit ka sa iyan. Iyon ang sinabi kong walang katatungan sa ginawa mo.

—Ayoko nang pag-usapan natin iyan. Kung hindi mo ibig na magkagalit tayo ay huwag mo nang bangitin siya sa akin.

Tinalukuran ni Maria Luisa si Rafael. Nakahalukipik at

maglitas ang pagkakaibang ng ulo.

—Ngayon ko nailinawan na nagkakamali ako ng pagkakilala sa iyo, —wika ni Rafael na nagguguyos ang domdomin.

—Ang akala ko pa namay' mapagkawanggawa ka, nasa puso mo ang mahihirap at naga dukha... iyon pala'y isang pagkukunwari lamang ang lahat.

Naanalisis ang mga mata ni Maria Luisa na muling pumilit at hinarap si Rafael.

—Anong pagkukunwari ang sipasabi mo?

—Anong pagkawkawanggawa ang maiuukol mo sa mga dukhang iyan na ang turing mo sa kanila'y napakahamak? Ang pakiramdam ko'y ni hindi mo nalalamang siya ay tao rin. Maari ngang gayon... pinagpala ka kasi ng kapalaran, nagkataong mayaman ka, namumuhay kang sa akala mo'y karapat-dapat na pamumuhay ng isang tao. Ngunit hindi mo nadarama ang kanilang kalagayan. Nagkawanggawa ka sa kanila... pero anong pagkawkawanggawa? Walang puso. Para ka lamang nagtapon ng mga mumo sa isang kawan ng mga aso...

—Rafael!

Nagtuloy siya sa Tundo. Ibig niyang makausap si Dora. Sa sarili'y ipinalalagay niyang may tungkulin siyang humingay ng paumihin kay Dora, pagkat' dahil sa kanya kaya ito pinalalis ni Maria Luisa.

Dinatnan naman ni Rafael si Dora sa bahay. Nakangiting pinakiharapan siya ng dalaga.

—Galing ako cins Maria Luisa at nalaman ko ang nangyari, —simula ni Rafael.

—Limutin mo na ang bagay na iyon, —sagot ni Dora na marahang nagtawa.

—Umiling si Rafael. —Hindi makatarungan ang kanyang ginawa. Nagagalit siya sa akin kaya siya nagalit sa iyo. Hinangag mo ng pagpaliwanag siya. Ngunit nagpaliwanag siya.

—E, ano ang ginawa mo, Rafael? —Nangangambang usapin ni Dora. Nararamdaman niyang nagkasigang tuluyan ang nagkasintahan.

—Mabuti naman ang nangyari, —ani Rafael at malungkot na gumiti.

—Nakilala kong talagang magkalahay ang aming kalagayan. Maraming bagay sa buhay na ito na hindi namin natitingnan sa isang kahulugan.

—Nawalan ng loob si Dora.

Indipis kong Kunin na uli si Tinoy.

—Huwag, Rafael... huwag mong gawin iyan, —pakli ni Dora. —Huwag mong putulin nang putuluyan ang daan para sa iyonang pagkakaunawaan muli. Nagagalit lamang kayo ngayon, ngunit makaliipid din iyan.

—Umiling si Rafael.

—Sa palagay ko, hindi rin mabuting kunin mo pa uli si Tinoy ngayon, —ani Dora. —Maging dahilan pa si Tinoy ng lalo niyong ipagkagalit ni Maria Luisa. Saka, makaliipid pa sa isipan ng bata ang pangyayaring kunin at paalisin siya sa iyonang piling. Nakalungkot na lubha sa kanya ang gayon.

—Ngayon ay hindi na nangyayari pa ang payagan kong paalisin siya ng sinuman sa akang piling.

—Iyon nga. Magkagalit kayong tuluyan ni Maria Luisa. Hindi dapat na mangyari iyan. Nagkakaibang kayo... ang hindi niyong pagkakaunawaan ngayon ay matapos din sa pagkakaunawaan. Sa akin ay maging malungkot na ako ang maging dahilan ang iyonang pagkagalit.

Hindi nakasagot si Rafael.

Hindi iyo nakakilo.

—Alam kong kallanagang-kailanang mo ang trabaho, Dora, —sabi ni Rafael.

—Huwag mong alalahanin ang bagay na iyan. Makikitita naman ako ng ibang trabaho. May awa ang Diyos.

—Oo nga, at ako'y nangangailangang talaga ng isang sales lady sa akang book store. Inialok ko sa iyo ang trabahon iyan, Dora.

—Sa iyonang book store? Hindi ko natatandang nasabi mo sa akang may book store ka?

—Ngumiti si Rafael. —Natatandaan mo ba noong magkita tayo sa isang book store? Ang book store na iyon ay akang. Ako'y nangangailangang talaga ng isang tagapag-alaga.

Mulang natigilan si Dora.

—Hindi maginging mabuting ikinin mo akong tagapag-alaga sa iyonang book store, Rafael, —sagot ni Dora at napapuntung-tinig.

—Lalo lamang kayong nangyayari ni Maria Luisa. Hindi makaliipid sa akang tuluyan kayong magkasira.

—Wala na akong balak na makipagkasundo sa kanya.

Natigilan siya Nag-isip.

—Palagay mo na, Rafael, na parang tinanggap ko sa rin ang kagandahang-loob mo sa paghahangin na matulungan ako. Hindi ko malilimot iyan at habang buhay kong pasasalamatan.

Hindi napilit ni Rafael si Dora na tangapin ang dalaga ang ibimbiling siyang trabaho. Nagpap-isip-isip din nga niya na hindi niya muna kukunin si Tinoy. Magpapasan muna siya ng mga liang araw.

Napagkuri ni Rafael na hindi nga makabubuti kay Tinoy ang pangyayaring kunin at paalisin ang bata sa akang piling. Subalit' sa sarili ni Rafael ay talagang wala na siyang balak pa na makipagkasundo kay Maria Luisa. Naisaktan siyang mabuti sa ginawa ng kasintahan.

Magmula noon ay hindi na dumalag si Rafael kay Maria Luisa. Hindi sa siya nagalit.

—Lalo lamang kayong nangyayari ni Maria Luisa. Hindi makaliipid sa akang tuluyan kayong magkasira.

—Wala na akong balak na makipagkasundo sa kanya.

gurian pang "Anghel ng Kawanggawa."

Ang waring nagapiliba ngan ni Rafael nang sumunod na mga araw ay ang pagdadaw-law kay Dora at kay Ti- noy. Namamasya sila sa tabi ng dagat kung gaging maganda ang panahon. Kusa-mti- san gaman ay Tisistiyahan, na siya na sila ni Dora ay mag kausap.

Ang madalas na makayamof kay Rafael ay kung insaboh siya ng usorrong si Mang Tomas sa pagpanibit ng ligaw kay Dora. Napilitan siyang manog at natupo siya sa bangkosa nasa harapan ng bahay sa tabi ng pintuan ng entreswelo niya Tinoy at Aling Senday. Nakiakulaman siya sa paglalaro ni Tinoy at ng mga batang kaibigan nito.

Uniatuntang ring napapahoy ang kalobon ni Rafael sa mga batang iyon. Nakilala niyang hindi sila mamsamang bata. Ang keraltinan lamang at ang marumuring kapaligiran lamang ang nakahahalagang sa mga iyon upang hindi makatawan ng isang magandang hi- narapar. Lalo niyang nadama na siya'y isa sa mga iyon—hindi iba sa kanyang nakaraan ang mga batang iyon.

Ang mga batang iyon ay pag- gibagahi ng kanyang pagmamalasakit. Kung siyang dumaratang ay hindi lamang si Tinoy ang tuwangtuwang sumisilubong kundi pati ang mga batang iyon. Kaya may pasalubong siya para sa lahat—mga pagkain, kamisteta at kung ano-ano pa. May tinutun- lungan din siya sa pagasaral—ibinibili niya ng kuwaderon, lapis at iba pang kalanginan.

Isang linggo ng umaga, sa samantalan si Rafael ay nasa bahay, ay kinabahan siya nang makita niyang may humintong auto sa tapat. Ang auto ay nakilala niya agad na isa sa mga auto niina Maria Luisa, at ang autong iyon ay nakita niyang ginagamit din ng da- laga.

Subalit ang bumbay ay si Susana at si Diana. Nagtataka si Rafael sa sumalubong sa mag-iisa. Inakay ni Rafael ang batang pilya na lumalaked sa tulong ng mulet.

—Maganda pala itong ba- hay mo ngayon, Rafael, wika ni Susana nang magka- harap na sila sa pagkakaupo sa balkonape. —Hindi naman kasingganda ng bahay ninyo, —ani Rafael

—Alam mong wala kaming sariling bahay, —tugon ni Su- sana. —Kam'y makikitira la- mang sa isang magandang ba- hay. Nisang ilang araw na nakatira ay kinatagan ng ma- niang mag-aaww—ni Rafael, nguni't ang matanda naming lalaki ay ayaw pumayag. —Hindi ko maisip kung pa- no kayo napaligaw rito? —Tanong ni Rafael na hindi mapigil ang kanyang pagtaka- ka. —Bakit nga ba, Susana? Ano ang maipagilingkod ko? —Si Diana ang may kaila- ngan sa iyo, —nakangiting sa- bi ni Susana. Napatingin si Rafael kay Diana.

—Ano ba iyon, Diana? —Big ko... big ko... ay sa- mahon mo kami ng Mama kay Tita Dora! —wika ng bata. —Bakit? —lalo nang napata- ka si Rafael. —Moto kung bumalik siya sa amin. —Pero ayaw sa kanya ng iyang Tita Maria Luisa, Diana. —Payag na siyang bumalik si Tita Dora. Napatingin si Rafael kay Susana. Nakangiting tumango ito kay Rafael.

(ITUTULUY)

Sila... At Ang

(Dihaw sa pahina 15)

dig ang apoy. —Ako'y nanini- walang ang sino man sa ali'y lubhang makabuluhan sa bu- hay ang tao, —ang wika, —ang mahalagang lamang ay matatag natin kung sino sa atin ang pi- nakamahalaga sa tao. Sa pagkakatangay iyon ay na- patingil ang pagkasasala ng Apoy. Ang apat na katulo ay pangatpingin sa pintuan ay pangkat biglang dumating ang Tao, na panginoon nila.

—Tila may mahalagang ba- gyag kayong pinaagpapulungan, mga kaibigan? —nakagiting wika ng Tao, at isa-isang si- nulyapan ang Salapi, Tahanan, Apoy, Tubig at Pagkain.

—Mayroon nga po, —naka- gitinging sagot ng Tahanan. —Pingatfaluunan na namin. Panginoon, kung sino sa amin magkakasama ang pinakama- halaga sa buhay ninyo.

—Mabuti nga po, Panginoon, at dumating kayo, —agaw naman ng Pagkain. —Kung hindi, marahil ay abutin kami rito ng diim ay hindi kami magkakatulo.

Ayaw po nila akong kilalanin no siyang pinakamahalagang bagay sa buhay ng tao. Kung hindi pa kayo kumakain, pa- ringinpo'y tumutok ako na pa- maringding matigkod na ransan pa sa iyo.

—Malilikha ka ba kung ako'y wala? —sabad ng Apoy, at intrapan ang Pagkain.

—Kayo na naman ang ma- buti. Narito na ngayon ang natatag panginoon. Bayasan na- tinging Panginoon. Bayasan na- sulirinin, —pakli naman ng Tubig.

—Mga kaibigan, —sa di-ka- wasa'y nawika ng Tao. —Kung sakali bang magbigay ako ng opinyon tungkol sa bagay na pinagtatulungan ninyo ay iga- langba na ninyo ang aking ka- pasiyahan?

Ang lahat ay nag-una-una- hang tumango. —Buweno, mga kaibigan, —patuloy ng Tao. —Yaya- nang ipinagkatiwala ninyo sa akin ang bagay na ito, ikina- gagalak kong sabihin sa iyo na kayong lahat ay lubhang mahalaga sa buhay ko. Ang Tahanan ay kallangan ng tao sa kanyang pamumuhay. Kai- langan din niya ang Apoy, Tu- big, Pagkain at Salapi. Kung walang Salapi ay mahirap ma- luhay ang tao. Nguni't may salapi man ang tao, at kung hindi naman lumakain ay mamatay din ang tao. May Pagkain man at wala naman mapanapanahan ay hindi rin liliwag ang buhay ng tao. May Tahanan man at kung wala namang magagamit na tubig at apoy na siyang lumilikha ng pagkain ay hindi rin mabubu- huy ang tao. Kayo, sa kabuayan ay mahalalaga, kayong lubha sa buhay ng tao, mga kaibigan. Kayo ang batis ng kabuhayan ng tao. ...Ang, nasyahan ba kayo sa aking paliwanag?

Sabay-sabay na nangutangon ang Salapi, Tahanan, Apoy, Tubig at Pagkain, at tila la- hat ay nasyahan. Pagkatapos ay isa-isa nang nagpaalam sa kanilang Panginoon. Ang Pag- kain ay nagmamading nag- balik sa palayok. Ang Tubig ay palubog nabalit sa Taha- yan. Ang Apoy ay palundag na umuwi sa kalan. Ang Sala- pi ay pagulog na tumakbong patungo sa kanyang taguan sa loob ng aparador. Samantala, ang Tahanan'y nakangiting lumumarap sa kanyang panginoon upang minsan pang iban- dog ang kanyang pagliling- kod. (X)

ANG "PAGSUBONG NA ITO AY KARUGTONG NG INA LATHALA NAMIN NOONG NAKARAANG LINGGO.

- Tunawtag siyang Lakambini subalit kilala rin siya ng mga Katipunero sa pangalang Manuela Gonzaga...
 - a. Melchor Aquino
 - b. Teodoro Alonso
 - k. Gregoria de Jesus
- Kilala siya sa sagisag na Pingkian noong panahon ng hi- magkain...
 - a. Arlemio Ricarte
 - b. Emilio Jacinto
 - k. Andres Bonifacio
- Dohil sa sisiw ang linatagang niyang kabayanan sa kanyang pagtuturo ng pagtula, siya ay tinanguring Hu- seng Siday...
 - a. Jose Rizal
 - k. Jose Burgos
 - k. Jose de la Cruz
- Ana Carmen Chavez ang pangalan sa panulat ni...
 - a. Natividad Marquez
 - b. Tarrosa Subido
 - k. Toribia Manio
- Plaridel ang pangalan sa panulat ng taong humalik kay Lopez-Jaena sa pamamatuag sa La Solidaridad na dili iba't si...
 - a. Marcelo M. del Pilar
 - b. Jose Ma. Panganiban
 - k. Dominador Gomez
- Tigbalang ang initalagala niya sa kanyang mga sinu- sulat...
 - a. Antonio Regidor
 - b. Jose Bana
 - k. Mariano Ponce
- Isang tanyag na mananuilang noong panahon ng kasitla at kilala sa pangalang Diego Laura si...
 - a. Mariano Ponce
 - b. Lopez-Jaena
 - k. Isabelo de los Reyes
- Isang magpapagutang manunulat at makata sa Tagalog si Husef Batute at ang tanyag niyang pangalan ay...
 - a. Jose de la Cruz
 - b. Tomas Pinpin
 - k. Jose Corason de Jesus
- Bantog ang sagisag na Balagtas sa pantikang Tagalog at ito'y ang sagisag ni...
 - a. Francisco Baltazar
 - b. Jose Corason de Jesus
 - k. F. Ma. Guerrero

- Apat na tao, isa lang ang sambalito
- Dala mo, dala ka, da- lahan kayong dalawa
- Isang munti kong kumpare, nakaka'yit sa dulo ng kamatsily
- Isang butil na pelay, napupuno ang bahay
- Palayok ni Mang Do- ro, punung-puno ng bato
- Nang maaalala ko ay

- naíwan, nadala ko nang malimutan
- Lahat sa akin ay nag- mamahal, mang-aawit ang akingatang, ang suot ko ay putian, ang puso ko ay dilaw
- Sumlip ka man nang sumlip, wala kang nasisilip
- Pag ako'y iyang si- naktan, sigurado kang patay
- Heto na si Inkgong,

- nakaupo sa lusong
- Ang loob ay butuhan, ang labas ay aruruhan
- Bugtong kong Pag- tuturan mo, Ong
- Habilog, hapandak, hamata, hadilat
- Alisto ka, pandak, daratnan ka nang ma- bigat
- Nang karsel ay bu- kan, ang presyo'y nakatanaan, kung kai-

- lan pa sinarhan, ang presyo'y nakataan
- Limang prinsipse sa balite, samballo'o'y tig- kakalahat-
- Isang panyong parti- sukatan, nang buksan ko'y umuap
- Heto na, heto na, sa dahan nakikit

BUHAY-BUHAY SA MAYON

KINAGISNAN na, maging ng pinakamatanda dito sa baryo, ang parang ng pangagamot na kinagisan na rin naming ganito ang katawagan: TAWAS. Ito ang pinakapopular na lutas sa ano mang sakit na maramdaman namin, laluna yong mga di makuha sa patapatapal ng kung ano-anong kuyagot. Noon, kapag nagkaro'n kami ng bukol ga-gangoy di naman kami nauunog—tawas! Kapag sumakit ang tiyan namin nang wala naman kaming natatandaang kinasang 'kontra-sikmura—tawas! Kapag lumusong kami sa libis na kinagisan na rin naming umano'y pugad ng mga lamang lupa o nuno at pagkara'an e makaramdam kami ng kakatwang pananakit o kaya'y namaga ang ano mang parte ng aming katawan — tawas! Anupat' ang sinumang nakaligtas sa amin sa sakit ay sinasabi naming ipinatagawa, unanuna ang Diyos, at pangalawa'y ng tawas!

Kailan lamang nagkaro'n ng ibang kinikilalang kontra-sakit dito sa baryo, nang maging duktor na lang si Dr. Sto. Cristo na tagsabayan. Nakilala si Duktor dito sa baryo at ang ibang naniniwala na sa maka-kagong parang ng pangagamot, e kumunkusulta na sa kanya Pero, ang hirap naman ke Dr. Sto. Cristo, 'ala ngang layad sa konsulta, e pinabayaran naman ang papel ng ginagawa'yung reseta. Mahal ang paimprints ng reseta, sinasabi raw ni Duktor.

Minsan, e, nasabi tuloy ni Pareng Nanong Hilot na alangan daw ang 'alan ni Duktor sa ginagawa'yon. Kung ang langis daw na ginagamit n'y sa panghihiot, at t' pati na'ng panghihiot n'ya, e, di n'ya pinabayaran, 'yung pa raw papel na me sulat lang ng 'alan ng gamot na bilibili sa botika!—At ang mahal na pang halaga ng papel, Pare, —dugtong pa ni Pareng Nano, —'alinong pisong' nang piraso. —'Inhin ko naman lang ibang matubasa mo'ng nakakuho, masasabi mo'ng para ta' nang bumili ng komiks. E, ang hirap, parang kinahig ng anakong... 'ku, ewan ko nga ba, oot!

Tayang.

Tawas at hindi kandila na s'yang laging ginagamit ni Mauricio'ng ginamit n'ya sa pananawas ke Pukoy. Sa itinangin daw ni Mauricio, mababalsik ang nakatalong nuno ke Pukoy kaya tawag ang zagamit n'ya.

Matapos itanong ang pangalan ng anak ni Tayang e, inarayan na ni Mauricio'ng sere monya de tawas. Lumapit sa kalan, pinabagang' sipit ng italan at sa pamamagitan n'yon at ng kanyang orasyon, e tinunaw ang tawas. Lumabas ang isang kung anong piyurang 'alang makapagsasabi kung anong hitsura. Matagal na itinitigan ni

maaring itanong ng kung unumang gusto mo'ng itanin. Gano'n ang mga punso ng mga nungun mababalasik, patag na patag na maaring magang kalsada.

SAL MADALING SADI, e, sumampalata na si Tayang sa pananawas ni Mauricio. Natulog na silang sira pa rin ang lort'e ng mukha ni Pukoy. Nanghawlang na lang si Tayang at si Pero na sa kinuamagahan e, ayos na ang mukha ni Pukoy, na makikilala na itong mali. Nguni't kinuamagahan e, gano'n pa rin at sa tingin ko'y lang nalipit ang piyura ng mukha ni Pukoy. Napasugod

tawas e, tinotodas ng mga nungun nakalada. 'Ala! hu ako mangpapayo kina Tayang kung pagdihin nila- ng masarap na pagkain sa libis ang anak nila at baka sakaling sa ganong parang e sawararin ng nuno ang batang 'yong.

—'Ohi ko kina Tayang ang isinagot sa 'kin ni Mauricio. Lalong napanasik si Tayang. At ang nabuhat sa s'erto. P'nyo'y di pa nakapasok sa trabaho dahil sa nangyari ke Pukoy.

—E, kung patinagan na bu kaya natin sa duktor, Tata Kanor, —yamot na sabi ni Pero.

—Oo, ipagamot mo sa duktor at ang buhat malitok ang bata, —me kasamang iyak na sabi ni Tayang.

Di na nakakibo si Pero. —Ang mabuti kaya'y ke Banong naman natin ipitawan ang batang 'yan, —nainung-kahi ko sa mag-asawa.

Walang umimik kina Tayang at Pero. Nguni't nahatula kong biglang natokot si Pukoy, lalong natatagok si Pukoy sa pagkaka-banggit ko ke Banong. Nalisp ko tuloy na tamang ke Banong ipitawan ang dambo. Isa pa ring paniniwala namin na kapag talok ang tawasin sa tawatas e, tiyak na siye 'yong. Mangyari'y daig daw ng naturalasa ng mananawag ang papangyarihan ng sumapang lamang lupa sa tawasin kapag gayon.

Madal kong sinuindo si Banong. Lalong naging kapuna-puna'ng pagkatakot ni Pukoy. Walang kakibu-Banong tinawag ni Banong si Pukoy. Nguni't di lamang ni Banong ang nagdasal, pati na kami nina Tayang at Pero. Seguro'y iba-iba lang ang aming dinasal.

Kung biro ng pangyari'y 'yon na nga, sa ko maipaliwanag na dahilan, e, kung bakit kahawig ni Banong ang lumabas na piyura sa tawas. Nguni't iba ke Mauricio, di na ipinaliwanag ni Banong ang piyura. Sinabi lang n'yang patulugin si Pukoy at pagkaging nitoy' maaring gumaling na.

ANG HIRAP naman, talatong gabit talatong araw na natuglo si Pukoy bagyo lumawag sa 'min ang korte ng kanyang mukha. Saka lang s'ya nakapagsalita. Saka lang nawalan ng lagnat at nang minsan pang tanungin namin kung ano pang nagyari e, kung wento ni'ng d'yakita: —Nanghuhuli hu ako ng gagamba sa me looban ni Mang Banong sa libis... Nakita kong hinog nang mga buhay nila... at nanghula hu ako... 'Tapos, nakita ko na lang na sinusugod ako ni Mang Banong. Me dalang s'yang itak. Bigla ang napaktatko at marasos sa pakita: —'Tapos, kinang ako dito... dito... at saka, dito...—tinuro pa ni Pukoy ang kanyang mga tawag, kailiwanag kita at mga labi. He-he-he!

ang mga tumatawas, ang mga tinatawas, at ang mga ipinantatawas!

Mauricio'ng piyura. Itinasa na parang hitog na tintingnan lung lino ang patag at pagkatapos e malunokto na tintingan si Pukoy na nakamataga sa 'min.

—Natapang nga ng batang 'yan ang punso ng nuno, —matagal at itla giniginaw na sabi ni Mauricio. —Mabagsik nga'ng nuno'ng kanyang k'wentro ng anak mo, Tayang, —patuloy ni Mauricio, —pagkat' ang natapanan n'yong punso e, yung punso di nagtinit nakikita, 'yung punso ng mababalasik na nuno, 'yung punsong patag, yung punsong

ako kina Mauricio at nasabi ko sa kanyang nangyari sa anak ni Tayang.

—Gaya na nga ng nasabi ko, Tata Kanor, —malunokto na sinabi ni Mauricio, —mabalsik ang nakalada sa anak nina Tayang... Seguro'y di nakabe ng tawas kung kapangyarihan ng nuno'ng 'yong. Nadagil ako at lalong nagalit sa anak nina Tayang... Ba't nasabi n'yo pang nilagat ang bata... Nilagat nga hu ba?

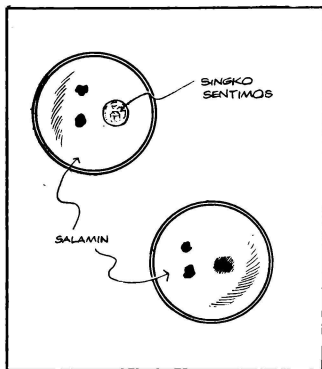
Tumungo ako. —Mabuti' lagat na lang. Ang pagkakaalam ko, ang mga ganong di ko nakukuhla sa

Mag-MADYIK Tayo ni BA ARYO

"TRES COLORES"

HINDI NINYO NALALAMAN, maari kayong maging manghuhula ng kulay. Sa isang bilugang salamin, magpinta kayo ng tatlong iba-ibang kulay. Tumawag kayo ng isang kaibigan at sabihin sa kanyang takpan ang isa sa mga kulay na iyon ng isang singko sentimong pilak. Lumabas kayo habang ito'y kanyang ginagawa. Pagkatapos ay ipaalas ninyo ang kanyang ipinatong.

Bumalik kayo at kunin ninyo ang salamin, dahil sa isang madilim na lugar ay walang tulong ng iba, matuturan ninyo ang tinakpang kulay ng inyong kaibigan.

Walang di-pangkaraniwang bagay sa madyk na ito. Simple lamang ang sistema at ang pagasagawa.

Kumuha kayo ng isang bilugang salamin. Ang likod nito ay pintahan ninyo ng pinturang kumikinang o "luminous". Pagkatuyo ng pinturang ito, magpatong naman kayo ng tatlong kulay ng gapatak na pinturang kabisa sa kulay ng uwas; ipininta (nguni't hindi na luminous).

Kapag ang isa sa tatlong kulay ng pintura ay tinakpan ng singko sentimong pilak, ang kulay na iyon, sa tulong ng anino ng ipinatatkip na pera, ay magsiwan din ng anino matapos matapkan nang may isang minuto.

Pagbabalik ninyo sa lugar na kinaroroonan ng inyong kaibigan at matapos ibigay na muli sa inyo ang salamin, dalhin ninyo ito sa isang madilim na kuwarto. Sapagka't ang mga pinturang luminous ay kumikinang kahit na sa dilim, nasisingit ninyo ang aninong naiwan sa likod ng salamin. Kung alin sa tatlong kulay ang may anino, iyon ang tinakpan ng inyong kaibigan.

Ang pagdadala ng salamin sa isang kuwarto ay isang pag-iwas sa paghinala ng inyong pinagmamadyikan. Nguni't kung ibiginn ninyo ang madaliang resulta, tumalikod na lamang kayo at ikubli ang salamin, habang tintingnan sa lilik-hilig dilim ng inyong mga kamay ang kulay na magkakaroon ng anino.

Higit na mainam isagawa ang madyk kapag mainit ang sikat, ng araw at maaliwalas ang kapaligiran.

Kayag ipinasa ninyo ang salamin, walang mahihinalang hakas ang inyong pinagmamadyikan sapagka't mapapawi na ang anino sa salamin.

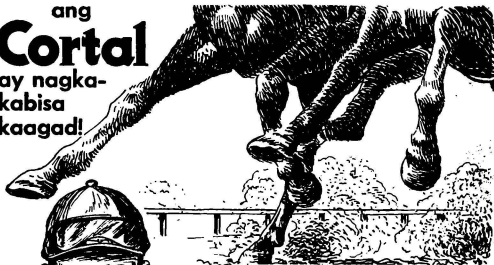
Psaala: Lalong mainam na ang tatlong kulay na ipipinta: ninyo ay magkakaayo sapagka't hindi kawo maliitito sa pag-iwas sa kung alin ang kulay na nag-iwan ng anino.

Sa 5 saglit ay natatapos takbuhin ng isang nanalong kabayo sa sweepstakes ang pangwakas na 100 yarda ... Nguni't wala pang

DALAWANG SAGLIT

ang
Cortal
ay nagka-kabisa kaagad!

GAWIN ITONG PAGSUBOK!

Upang mapatunayan kung gaano kabilis magkabisa ang CORTAL, maghulog ng isang tableta sa isang basong tubig at pagmasdan ang daghang pagkatunaw nito. Ang nangyayari sa baso ay siya ring nangyayari sa inyong tiyan.

Kailanma't nais ninyo ng kayat na kagin-hawahan sa sakit ng ulo o kirot dala ng si-pon, lagnat o trangkaso . . . CORTAL ang inyong kailangan. Sapagka't ang CORTAL ay nangangahulugan dagli, at maasahang ginawa. . . Kaya nahihirang ng laksa-laksang mamamayan.

Ang CORTAL ay nagduulot ng kayat na ginawa, at pinasigla pa kayo.

Kailanma't nais ninyo ng kayat at maasahang ginawa sa kirot at bagabag, tandaan, nangangailangan ng malawak na kalmayan upang zupulin ang ilang sentimong lamang sa paggili ng pinakamainusay na panutan. Kaya bumili ng CORTAL nakasilid upang manatiling bago at malinis sa kilalang dilaw at asul na "cellophane" na may larawan ng tanyag na si Kapitan CORTAL.

Kailan ma't sumpungin ng kirot, hingin ang—

Cortal

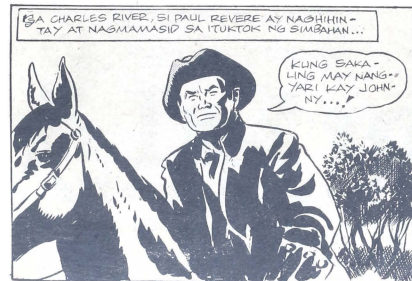
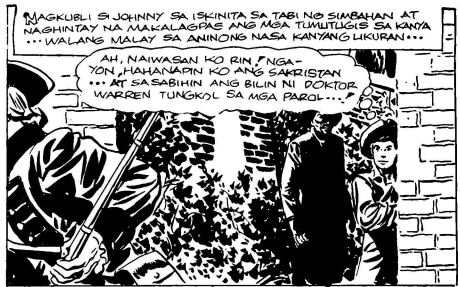
DAGLI • LIGTAS • TIYAK

Each tablet contains: Acetylsalicylic acid 0.35 gm., Phenacetin 0.15 gm., Caffeine 0.05 gm. 39-d

ni WALT DISNEY

MANDRAKE ang SALAMANGKERO

mina LEE FALK at PHIL DAVIS

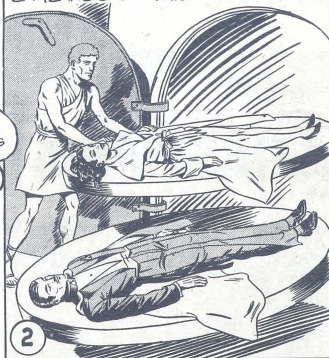
TAPUS NA ANG PAGBU-
BURA NG KANILANG
GUNITA -- KAWAWANG
NARDA -- NAPASA --
KANYA NA SAMA ANG
BALANG INIBIG NIYA SA
KALAWAKAN -- PAG-UWI
LAWANG ANG GIUSTO
NIDA -- WALA SIYANG NA --

TATANDAAN --
NGUNI T IBI-
SILAY KO
SA KANYA ANG
SINGSING NA ITO
-- BILANG ISANG
ALALANG
HINDI NIYA
MAUUNA --
WAAN --

HABANG NATUTULOG, SILAY INILAGAK
SA ISANG SASAKYAN.

1

2

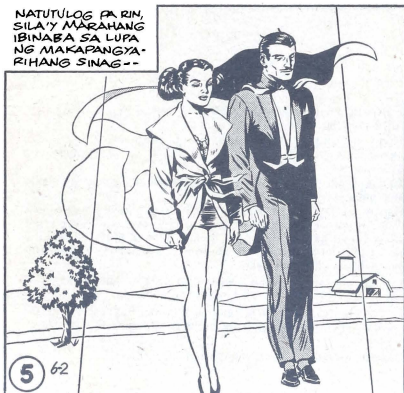
3

NILISAN NILA
ANG MAGNA,
PINAKAMALAKING
PLANETA SA
KALAWAKAN --

4

PAGTAPAT SA
DAIGDIG, ANG
SASAKYAN AY
HUMINTO -- PAG-
KATAPOS AY
INILUMIA SINA
MANDRAKE AT
NARDA --

5

62

NATUTULOG PA RIN,
SILAY MARAMHANG
IBINABA SA LUPA
NG MAKAPANGYA-
RIHANG SINAG --

6

ITUTULOG-

SA PAGESAYAD
NG KANILANG
NGA PAA SA
LUPA, SILAY
NAGISING,
WALA NA SA
KANILANG
GUNITA ANG
KALAWAKAN!

ABA -- NA-
SARAN TAYO
-- CH -- SA
DAMUHAN --
DITO TAYO PI-
NAPAGHINTAY
NG MGA SUSI-
NOD NA MAK-
BANG --

NAKATATAWA --
HINDI KO MAI-
SIP -- GAANOONG
KATAGAL NA
BA TAYONG
NAGHIINTAY
RITO?

SANGKAP NA NAGPAPABABA NG LAGMAT SA

BAGONG PORMULA

MAY TATULUANG BISA

CAFIASPIRINA

**HIGIT NA MABISA KAYSA
"KABALAGHANG LUNAS"**

Pagsubok na ginawa sa 150 Amerikanong Abiador ay nagpatunay sa kabilisan ng **CAFIASPIRINA** sa pagpapababa ng lagmat!

Mga pagsubok sa klinikang ginawa sa isang himnlan ng paliparan sa Estados Unidos sa 150 Aviador na binabalagang ng influenza, beronisa at sipon, ay nagpatunay na ang tamok na sangkap ng bagong Cafiaspirina ay pinababaw ang lagmat ng sipon, mabisa kaysa mga sintang na sa kabalo'aghang lunas o anti-biotik. Ang kinababaw ng pagsubok ay nagsasabot din na walang masamang buriang naidudulot, na paninamamayan kagabi ng "antibiotik".

Ang Cafiaspirina ay nagdudulot ng hindi lamang isa kundi dalawang magkakaibang pananakit ng kiret at saka itatagong sangkap na daglang nagpapapababaw sa panghihina, na lagat, kagabi ng lagmat, kiret at sipon. Tong tatlóng sangkap na "panlaban sa kiret" ay sumasamang magkakaibang, animo hata ng magkakaibang, nagdudulot ng dugit at basayad na ginawa at bago nitong namalayan, ang kiret at sakit ay napapali na pati ang panamitang ng katawan na lagat kagabi ng sipon, lagat o sakit ng ulo.

Upang masugay ang lagmat o sipon at muling sumigla...

Leging lumonok ng

BAGONG PORMULA

MAY TATULUANG BISA

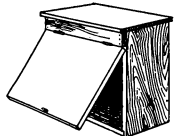
CAFIASPIRINA

3-KAGLAGI-LALAN NA "PAMLABAN SA KIRET" SA BAWA'T TABLET!

**Magsalita at
Sumulat sa
WIKANG
PILIPINO!**

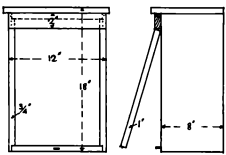
Kapaki-pakinabang para sa inyo...

"Locker" Para Sa Mga Abubot

Ang mga kagamitang tulad ng bahaghat at floor wax ay kailangang magkaroon ng sariling sisidlang "locker".

Sa paggawa ng "locker", gumamit ng kinatam na mga pirasong tabla na 3/4 pulgadang kapal para sa pang-ibabaw, mga pangilid at pang-ilalim. Ang takip at kabitan ng bisagra ay may kapal na 1 pulgada.

Putulin sa sukat ang dalawang gilid at ukan ang mga dulo upang pagsubungang ng pang-ilalim na tabla.

Ihanda ang mga pang-ibabaw at pang-ilalim na mga tabla, saka idikit ng kola at ipako sa mga pangilid. Ang pagkakabit ng bisagra na ipapako sa harapan ng mga pangilid ay kasingkapal ng takip.

Gumamit ng karaniwang bisagra na ginagamitan ng maliit na turnilyo.

Ang takip ay maaaring kabitan ng kapirasong kahoy na magisingilang hawakan sa pagbubukas.

Barnisan o pinturahan ang "locker" kung ibig.

Maari itong ilagay sa lugar na madaing mapupantahan, ngunit hindi karaka-rakang naabot ng mga bata.

PAGKUKUMPUNI NG HAGDANAN

Kapag madalas na napagagamit, ang pagkakakabit ng mga baitang ng hagdanan, ay maaaring lumuwag.

Kung ang mga baitang ay maluwag, kailangan nito ang karpangang mga pako na pinupukpok buhat sa pinagkakabitang kahoy.

Upang hindi pumutok, ang pinagkakabitang kahoy ay dapat munang butasan ng barena.

Kapag ang isa sa mga baitang ay may sira o kaya'y nabubulok, ito'y lagarin sa magkabilang dulong malapit sa pako (nang hindi matatamaan ang pako). Pag inalis na ang dakong gitna, pukpukin palabas sa pako ang mga dulong maliwan. Pagkatapos ay pukpukin namang palabas ang mga pako.

Kumuhin ng toblang kasingkapal at kasukat ng hinalinhang baitang, at saka ikaniit sa lugar na inalisang baitang.

Upang maiwasan ang mga sakuna, hipigatin ang ano mang bahag ng hagdanan na mapupunang lumuluwag kapag ibinubukas at isinasara.

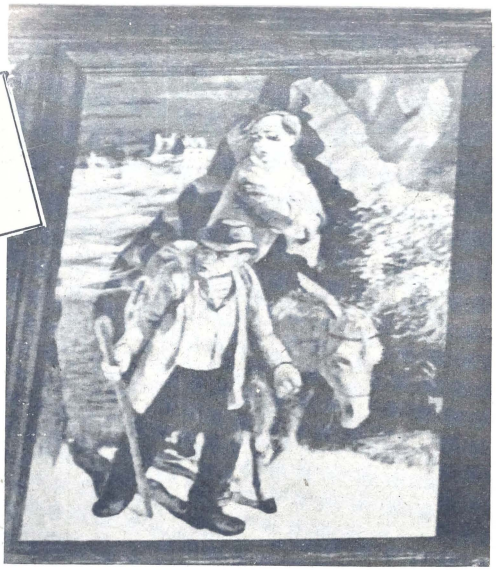
Pailitan ang sira o basag nang mga bisagra.

**BALITANG PANDAIGDIG
AYON SA KAMERA**

ANG MAKAPANGYARIHANG mga ugat ng higanteng puho ay siyang nagwasak sa mga giba nang pader ng lumang templo ng Angkor, sa Kambodya. Ang templong ito, na minsang naging "baharian" ng dakilang Dinastiya ng Khmer na naghari nang may isang libong taon, ay ginap nang limot ngayon ng madla.

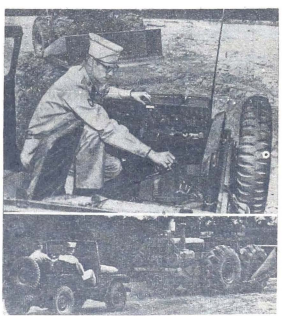

ORASANG KASTILYOI May ngiting ipinagmamalaki ni Charles Snow ang kanyang fansong orasan na huels-kastilyo. Ang "ituktok ng kastilyo" ay unaiikot at kumukuliling. May dalawang termometro sa gilid at isang barometro sa harap, ang orasan ay isa sa mga koleksiyon ni Snow sa Long Beach, California.

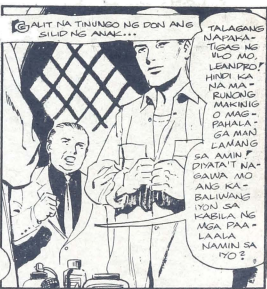
HINDI KAYA NAGKAMALI ang gumuhit ng larawang ito? Ang makabagong "Sagrada Familia" ay ipinakita ng pintor na si Arthur Fretwell upang isabit sa simbahan ng Santa Maria sa Nottingham, Ing. Nahilingan si Fretwell na gawang "makabago" ang mga liguguhit niya kaya pinagpauot niya si San Jose ng subkrong Federa, guhitang balahat at diyaket.

TULAD NG TAONG-BAKAL, ang bagong tuklas na traktora ni Inhinyero Larry Gobble ng Brighton, Kolorado ay umuusad nang walang nagpapaandar, ito (U.S. Army Tournadozer) ay pinalalakad nang remote control (lingnan ang larawan sa itaas) na maaaring nasa isang helicopter o jeep gaya ng nasa larawan sa ibaba.

"Remember Me"

(Algalá Kita, Mahal ko...)

KAYO AT ANG INYONG SANGGOL

Karugtong

songkap na kailangan ng kanyang pormula. Ang ilang ina ay muronong magukol ng malaking panahon dito sapagka't sila'y talagang maingat ngunit may iba rin naman na nag-uukol lamang ng ilang sandali sa mga pagbabahad nito. Maging maingat man kayo, hindi nanganagilanan ito ag tuong maingat na pagbabahanda. Kapag kayo ay naharati na, ang pagbabahad ng lohat ng ito ay maging madali na at mabilis.

Kung may kapalaran kayong magkaroon ng katulong, komandera, o maki-kailangan pa rin na malaman niyong lahat ang mga tagubilin dito upang lagi kayong maging

handa sa pagtupad ng mga gawing liyan kung sakali't mawala ang inyong mga katulong.

Mga Kesemitan:

- 1. Ang mga sumusunod ay talaan ng mga kailangan at kagamitan sa pagbabahad ng pagpapaso sa bote:
- 1 boteng pasusuhan
- 12 tsupon
- 1 bandehang may takip
- 1 salaan
- 1 kopsang sukatan
- 1 talayag ng asukal
- 1 garapon para sa kinulang tsupon
- 1 garapon para sa ginamit na tsupon
- 1 kutsarang sukatan
- 1 pambukas ng lata
- 1 kutsilyo

3 panalim ng bote

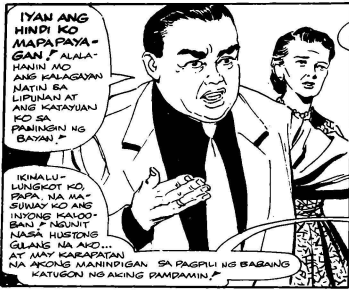
- 1 talayag ng tubig
- 2 tuwalyang pangkamay

Ang mga Bote at Tsupon:

Maraming magagandang bote ng ipinagbibili, ngunit ang kagustuhan ng ina at kinangwang gamitin na ng sangol ang nasusunod sa pagpipili nito. Ang may malalaking bibig na bote at malalapad na tsupon ay iniwawagti sa susong ina. Ang gamitong uri ay maddaling linisin at lalong mahal kaysa sa iba. Hingin niyong ang mga botelyang pang-8 onsa kahit na maliit pa ang sangol sapagka't sa loob ng isang luwan, makakaya na niyang susuhin ang 4 na onsang gatas sa bawat bote.

Ang mga tsupon ay hindi dapat maging nakalambot upang hindi ito lumabot sa pagsubong ng bata. Tingnan lagi ang mga butas nito sapagka't loppa natatukpan ang mga butas, ang nasusunod ng bata ay hangin na siyang makakapagpakab dito. Kung malalaki naman ang mga butas, leka mahirapan ang sanggol at ang biglang pagdaloy ng gatas ay maaaring makapagpasuko rito. Sa pagbutas ng tsupon, gumamit ng pinagbaganng karayom o asiple. Ang mga butas ay maging sapat na upang malayang makadaloy ang gatas.

(May karugtong)

**NAMUMUNGA
ANG
PAGSISIKAP**
Karuglong

(17 taong gulang) at kasalukuyang kumukuba ng medisina sa Unibersidad ng Pilipinas. Ang sumusunod ay babae (15 taon) at sinundan ng isa pa uling babae (13 taon). Ang buno ay lalaki (11 taon). Ang paggagana nina Dr. at Dra. Ocampo ay isang balimbayan ng maligayang pagpapalathasan ng magkabayang ng dibiti. Sa mung gawain ni Dr. Ocampo, lalo na sa kanyang propesyon, ay lagina nakakatulong si Dra. Ocampo. Sa kasalukuyang, pagkagising ni ni Dra. Ocampo sa umagay ay pinasimulan niya ang kanyang gawain sa pamamagitan ng pagdalaw sa mga pasyente sa ospital, pinamama-

halagan ang pagpapalaba ng mga kagamitan sa kaniyang paggamutan, nagpapalaba ng mga laboratoryo at saka nagtutalyon sa kanyang sariling klinika. Ang titulo sa pagiging manggagamo sa mala ay nagtamo ni Gng. Ocampo sa Centro Escolar University. Nag-simula siyang mag-aral noong 1950 at nakasulat sa "board" nang taong 1954 na dito'y naglamit niya ang pinkamataas na promedyo. Sa ngayon ay nagtutulo si Dra. Ocampo sa isang klase sa Centro Escolar bukod pa sa hinaharap niya ang kanyang mga pasyente at ang maraming gawain sa ospital.

Nagtapos din si Dra. Ocampo ng karunungan sa pananahin at pagdidisenyo ng damit sa Pioneer Institute of Arts and Fashion, kaya't kung may panahon siya'y nakatathay pa siya ng damit nilang maglina. Siya na rin ang nagdidisenyo ng kanyang mga damit na ipinagagawa. Bukod diyan ay may nalalaman pa rin siya sa sining ng pagshuti. Si Dra. Ocampo ay kasapi sa maraming samahang sibiliko. Pangulo siya ng Women's Auxiliary to the Philippine Eye Bank; ingatanyuan ng Women's Auxiliary to the Manila Medical Association; kasapi sa Women's Auxiliary to the Philippine Medical Association;

Singalong Ladies Association (kung samahang namamalakad ng Fabela Health Center), Philippine Mental Health Association; Manila Chapter ng CEU Alumni Association; Letter Vision Institute sa Estados Unidos at iba pa. Sa kabuuan, ang buhay ni Dra. Ocampo ay lipos ng malukulyang nakabanal na siyang lunga ng kanyang mga pag-sisikap. Sa gulang niyang 41 taon ay larawan pa rin siya ng buhay at kasiglahan. Sa kabila ng malawak na niyang mga karunungan, para sa kanyang mga ngayon umang nag-iisip mula ang buhay para sa kanya, sa kanyang kabayak at sa nahal na mga supling.

HINDI pa naglalagat, ako'y isang "taong labas" na namuhay sa kabundukan. Ngayon, kabilang na ako sa malalayang mamamayang mapayapang namumuhay. Salamat at magaganap, namulat ang akling isip sa kateofanan...

Upang maging halimbawa ng akling kapuwa ang madilim kong naging kasaysayan, nato at akling isasalaysay...

Katapos lamang noon ng digmaan, Bagmat' dumaragang ang pagkain at mabilis ang pagkaiat ng salapi ay kabilang

kami sa mga bahaya nang makarags sa oras. Wala kong pirmhang trabaho at kaya lamang ako kumikita ng kahit parano ay sa pagtulak ng karitong ipingahanganabuhay ng isa kong kakilala. Subalit ang pinagkakaitan kong iyon ay nawala pa sa amin. Sa isang maliit na bahay ng nagalit, at hindi na ako ipinaghiulat sa kanyang pagha-hanapbuhay.

Parang sinadya ang pangayari, nagkasakit pa ang kaisa-isang anak namin ni Susana. Ayon sa isang kapitbahay namang doktor ay sa kakulangan

TUNAY NA PANGYAYARI

"GALLAKO"

daw ng sustansiya ang dahilan din, pagkakasakit ng akling anak. Hindi naman daw malubha, ngunit' kailangang alagaan sa gamot at sapat na pagkain.

Subalit' paano? Ano ang gagawin ko ay hindi halos namim malamang kung saan ha-hazulain ang pantawig-oras namin sa maghapon, sa araw-araw na ginawa ng Diyos?

At isang gabí, habang pinag-inmasadain namíng mag-asawa ang anak namíng mayasakit na tila sumasama ang ayos sa pagdaragan ng mga araw, ay napag-iisip-isip ko ang mga pangyayari sa akíng asawa at kaisa-isang anak kung hindi ako kikiloso? Nang mga araw na yawa ay sapat na ang pagkain bagu-bayo pa lamang muling nakapapasok sa kapuluwan. Malakas hanapin ang salapi na parang agos ang pagdadasa sa ating bahay. Nang pare-doon lamang sa mga may malakas na loob, sa mga madalino at matanggap sa mga hanapin sumong sa pang-iisip hilang kapalit ng limpak-hinang na halaga. Para sa mga katutal ko, na mahina ang loob at hindi sanay sa mararabas na gawain, ay malap ang salapi at ang pagkabuhay. Kaya nga ni ang kakainin sa maghapon ay hindi namin malamang kung saan namin hahagilapin.

At nang gabíng yaon, sari-saring mga isipin ang nagsalimbayan sa akíng isipan. Umagan-umaga pa kinabukapan, ay nanag uli ako. Tinungo ko ang buhay ng isang kakilalang nangkono, magbigay sa akin ng trabaho sa gawain man lang araw namang ang nakalipit. Subalit' muli akong nabigo. May isang malakas na taong nakapapasok ng sariling tauhan sa puwestong nauukol sa akin.

Higit kayasa mga nakaraang araw, pagod na pagod ako nang maghapong iyon, ngunit' wala akong nauiwang ano mang pagkain sa akíng mag-asawa.

Ang islang masakit, dinatnan kong masama ang lagay ng akíng anak. Biglang-bigla ang paglalubha at hindi na inabot ng umaga. Namatay ang kaisa-isang anak namin ni Susana na ni wala kami ng naibigay na lunas sa kanyang karamdaman.

Naging aburido ako buhat noon. Kumain kami hindi ay wala nang kailangan. Parang big ko nang mamatay na kung paano. Parang big kong umuhat ng buhay na di ko mawarir. Aywan ko kung ano ang nangyayari sa akin, kung pa-parang baliw ako nang mamatay ang ating anak.

At isang araw, nasumpung ko ang akíng sarili na nakaharap sa isang lilihin na pitlong ng mga taong may liit-pagtuoyod na kakabang simula. Kasama ko ang isang kahangyapang namíng tulad ko rin ay naghihirap sa buhay at kapuwa kami nahiknig sa mga paliwanag ng isang lalaki.

—Ano ang mapapala natin sa isang gobyernong tulad nitong sa atin? Tuloo nga... sinasasahing malaya at masagasa, ngunit' ang kasaganaan at kalayagan iyan ay para lamang doon sa mga taong higit sa may kakayahán at katalluhan. Sa mga katulad nating mangangang at mahihirap, wala tayong maasahang kaligayahan at kaginhawangan sa gobyernong ito. Hindi katulad ng gobyernong iniahaadong namin sa ngayon... walang mahirap... walang kawawa... walang alipin... walang ahiyap... ang lahat ay pantay-pantay!

Tinang uli akong nakadalo sa puwesto ng iyon. At isang bagitangabi, magkasama sa kami ni Susana ng umakyat sa kabundukan kasama ng mga taong may kakabang simula.

Naging maayos at mapayapa ang mga unang araw ng amin sa bukod. Hindi lalaking nakilala namin sa taguring Ipiit ang kinkilala namíng pinuno.

Marabas at malupit si Ipiit. Harap-harapang nakikita namin ang pagpatay niya sa mga taong kalaban nila ng simula sa nahuhulog sa kanilang mga kamay. Ngunit' sa aming magkasasama, ni hindi ninyo kami sinisiyagan. Mopang-akit ang kanyang tinig kapag ipinataliwalang ang karamdaman ng simulating kanilang ipinagtagalang.

—Ang kalupitan namin ay sa mga tao lamang ng bumuhamak at dumudusta sa ating idyanin! Sapagka't ang mga taong iyon ay dapat nating alisin sa landang upang maging maluwag ang ating daranan. Para sa iyo, sa iyo, ninyo namin ang paninindigan, ay makakamain ninyo ang ganap at pag-iibig at pagkamuwa namíng mga nakataata sa iyo... Darating ang araw na mahabang taong lahat sa kahirapan, mamumuhay magasaga at pantay-pantay! Para sa amin, malimang niyang sabihin na tila patalumpati. At kami'y ganap namang nagpapalutas. Natagasa niyang lubos ang aming damdamin at paniniwala.

Ilan sa aming magkakasama ang maliliit na utusan ng Ipiit sa pagbaba sa bayang. Ipinasakit sa amin ang mga taong hirap ng mga taong sa akin, kung pa-parang buhat ang mga taong sumama na ring mag-iipin.

dok. At sa hawa't taong masakit naman ninyo ay lagi siyang may pasalubong na paliwanag.

—Kailangang dumami tayong nane dumami, mga kasama. Sa ganitong lamang makatatitayak tayong maipagtatampay natin ang ibinabandiwa nating simula...

Subalit' isang araw, nasakihin namin, sa kasamang magkakataon, ang katumbalian ko ng katobohan ng natin ng Ipiit sa aming pangniwala.

Isang kasama namíng bago pa lamang sa aming pangkat ang naitatagay pumatay sa isang mayamang may-lupa na dinook ng mga kangkang kami ni Ipiit. Ang pangalan ng kasama namíng iyon ay hindi ko na malilitom kailan man, si Beltran.

—Sigi... pikuhin mo siya! —ang utos ni Ipiit —Ipekifala mo ikaw ay magdas sa loob na tulad namin, sapagka't mga may-bakal na loob la mga taong mag-iipin, mag-iipin, mag-iipin sa ating samahan!

—Hindi... hindi ako makapapatay ng tao! —Nangiriting mag-iipin ang kasama namíng, ang kasama namíng magkasala sa Diyos!

Nanalin ang mga mata ni Ipiit at galit na nang muling magasala.

Ang ipinawat ko sa iyo ay isang taong kalaban ng ating simula! Isang taong mapangapi sa malilit! Mapanghamak sa mahihirap! Isang ulit nang nilapitan siya ng ating mga kasama upang magbigay ng kahit kaunting tulugon, ngunit' siya'y sakim sa salapi. Ang kanyang kayamanan ay nais niyang masarili at ayaw bahaginan ang mahihirap na nangangailangan ng kanyang tulugon!

—Wala tayong magagawa, Ipiit, sapagka't ang kanyang salapi ay sa pawis niya ang gagalit! —pagmamatwid ni Beltran, pa aywan kung bakit nagmalwid ng gayon sa pagkakataong iyon.

Sapat ang tinurang ng Ipiit ni Beltran upang masakihin namin ang isang kakila-kilobot na taong... Malikisang mag-iipin siya ni Ipiit.

—Walanghiya ka! —galit na sabi ni Ipiit. —Isa kang traydor at ating simula! Hindi ko akalain sa mga bigbig mo pa maririting ang ganang mga salita!

—Nasabi ko lamang ang gayon sapagka't... Ngunit' hindi na natapos ni Beltran ang kanyang pagasala. Buong dahas na pinalo siya ng pari ni Ipiit. Umilag sa

**Pagtatapat
Ng Isang
Naging Huk
Kay
BENITO R.
CADIZ**

Beltran subalit' nahagip din sa sentido, nagputok at buwakan ng dugo.

—Mawala ka sa akin, Ipi! Huwag mo akong patayin!... —sambit ni Beltran na pasuray-suray na nalugmok sa lupa.

Sa gitna ng panghihiklobt namin ni Susana ay pailit-ulit na pinalo ni Ipi ng baril sa ulo ang nakalugmok na namang kasama. Mga ungal at daing na lamang ang naiganti ni Beltran... at halos sabog ang ulong'nalagutan ng hininga. Hindi kami makatingin sa bangkay ng aming kasama, kaya tumalokod ng lamang kaming mag-asawa.

—Ang sinumang susuway sa aking ulos at magtataksi sa ating simulan ay ganyan din ang kasaspitan! Kaya magasipag'ing kayo, mga kasama! —ang bola ni Ipi nang binubuhit na ng ilan naming kasama ang bangkay ni Beltran nang hibing sa isang pang ng kabundukan.

Ang nakapanghihiklobt na lagapang iyon ay sinundan pa ng ilang pangyayaring siyang nagpakilala sa akin, at sa ilang pangyayaring siyang nagpakilala sa akin. At sa ilang panaming kasamahang nakatunawa ng katotohanan, kung anong simulan at layunan ang umano'y aming ipingatlangol. Lumitaw ang katotohanan nang di na magawang ikubli ni Ipi. Ang sinamahan pala naming pangkat ay isang pangkat ng mamamang-tatolisan pangkat ng mga tullasang nagkukubi lamang sa pagku-kunwaring may itinatagayan na magandang layunan. Ang gayo'y ganap naming napatunayan nang magkasund-sundod ang panunulisan nina Ipi, pagdokot sa mga laang may-kaya upang ipatubos sa malaking halaga, at walang pakundangang pagpapay kapag hindi nasusund ang kaniyang nais.

Kaya, libin sa aming mga kasamahang, ipinasiya namin ni Susana na tumakas. Babalik na kami sa kabayanan upang muling mamuhay nang tahimik sa gitna ng kahirapan. Ayaw na naming, masakihan na ang walang pangalang mga kalupitan at kasamahang lantang ipinamamalas sa amin ni Ipi at ng kanyang mga tauhan.

At isang hatinggabi, samantalang natutulong na ang lahat maliban sa isang tanod nang gabing iyon ay pagapang-gapang na tumakas kaming mag-asawa. Abut-abot ang aming machinang sa matinding lakot at pangamba. Paano kung ma-

Hita kami ng tanod? Paano kung matuklasan ni Ipi ang eming pagtakas, na sa ganang kanyay isang pag-tataksil sa aming simulan?

Malayo-layo na ang nararating namin ni Susana, nang makarinig kami ng mga yabag na papalapit. Dumapa kami sa isang lubak at ngpakalili-lit sa pangangubli. Kasabay ng pagdalangin sa Diyos na siya lamang makatutulong sa amin nang mga sandaling iyon...

—Diyos ko't Panginoon...

ligtas Mo po kami... —pabulong na dotal ni Susanang nangangailang ang buong katawan.

Ang (matatukhang) mga yabag ay palakas nang palakas... palapit sa aming kinaroroonan...

MAPPIGIL ANG INYONG PANGHINGA SA KAHINGDIR-INDIK AT NAPA-KALAGIM NA KARUGTONG NG PAG-TATAPAT NA ITO!

(TATAPUSIN)

ESPANYOLA
(Buhat sa pahina 17)

mga Kastila'y may influwensiya ang katagang kakabit ng kanyang pangalan: ang Kabesang. Ya'y pagpapatunay na may kinalaman siya sa pamamahala, kaugnay ng pambansang pamumuno, begam't isang tungkuling mababa. At dahil doo'y pinagkakatawalan siya.

—Bakit po ba?
—Ah! An insurekto... amio na binahanap...

—Dito po nangtuno sa buhid?

—Si... si... akil Biglang-biglang kumaba ang d'ibid ni Kabesang Ambo. Nagunita niya si Angelito. Moom pa'y isig nang umalis ng Kabesang. Ang katabinikan ng pag-iisip at damdamin ay tanging sa 'yay lamang niya matatagpuan — sa kanyang labanan kinaroroonan ng kanyang anak!

Dali-dali siyang nagpaalam sa guardarya sibul.

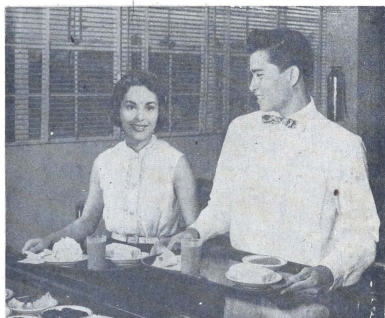
(TUTULUY)

Kung hindi Kayo makapagsepiyo tuwing matatapos Kumain

Minsang Pagsesepilyo lamang sa pamamagitan ng COLGATE DENTAL CREAM ay

- ✓ **Maghapong** Sumusugpo sa Pagkasira ng Ngipin!
- ✓ **Karakarakang** Pumapawi sa Masamang Hininga!
- ✓ **Pinananatiling Maganda't Malinis** ang Ngipin!

Sapagkat

Colgate's ang tanging panlinis sa ngipin na may GARDOL* na sumusugpo sa pagkasira ng ngipin sa buong maghapon!

Kaya't ang Colgate's ay hindi lamang lubusang nililinis ang ngipin — hindi lamang pinakilalang at pinagandagan ang ngipin — hindi lamang ganap na pinababaw ng ngipin — ngunit sumusugpo rin ang pagkasira ng ngipin sa loob ng 12 oras o higit pa!

Minsang pagsesepilyo ng Colgate's sa umaga — at minsang pagsesepilyo sa gabi — ay nagbibigay ng maghapon at magandang na panangalang labat sa nakasirang asido. Ang Gardol ng Colgate's ay bumubuo ng panangatang sa buong maghapon!

Karaka-rakang nagkakatiba ang Colgate's upang masugpo ang masamang hiningang nagstimula sa bibig sa 7 sa baw't 10 pangyayari. Minsang pagsesepilyo lamang ng Colgate's ay uluwang higit na malinis at sarwa ang loob ng bibig sa loob ng 12 oras o higit pa. Sa'ring matibing ng kabataan ang kasiya-siyang lasang maanghang ng Colgate's. Kaya't matibing nilang gamitin lahat ang Colgate's sa pagsesepilyo ng ngipin tuwing matatapos kumain — ang pinakamabuting perahan na napag-alamang nakababawas sa pagkasira ng ngipin. Tandang, upang matyax ang ganap na kalusugan ng ngipin ay magpakilala sa inyong dentista nakalawang koma sa isang taon.

* Colgate's Trade-Mark for Sodium Bicarbonate Detergent

MAY KASIYA-SIYANG LASANG MAANGHANG NA MATIBING NG BUONG PAMILYA

Ang Pinakamabiling "TOOTHPASTE" Sa Pilipinas ...Sa E. U. A. ...Sa Buong Daigdig!

ibat ibang Kulay sa puting-tabing

ni
eddie
raola

Son Zelig Zoroback at Shirley Corson ay ang bantayan ng "SWEET HEARTS" ng C. H. Siskind Film Organization. Anga sa lasingang na balita, ang dalawa'y nang "sweetheart" sa Hong Kong, bagama't kapwa't ay pinululunan.

Dumating na ang mga Perez ng Sampaguita, at ngayon... mapagpapalutay na ang rebinbing pagpaskatuparan ng magagandang balak para sa kanilang samahan.

Ipinahayag ni Dr. Jose Perez na ang isa sa mga unang habaharin nila ay ang pagpaspapelulla ng *Hawitang Holiday*. Hinuhuyuhang nilang magiging maganda ang panahon sa Haway at sisimulan na nila ang pagsiyuting.

Nabati din sa pangkalahang tagapamahala ng Sampaguita na maaaring gumawa sila ng isang malaking produksiyon sa pakikipagtulungan ng isang malaking kompanya sa Hollywood.

Si Mat. Ranillo, Jr., isa sa mga pangunahing prodyuser ngayon sa Kabiseyan, ay nahahandang pumatak sa larangan ng pulitika. Ayon sa kanyang mga kabigan at kapanalig, isa siyang "siguradong pembato" sa pagkakatutuhan ng *Sambutanaga del Sur*.

Kung itinan si Mae ang inang direktora ng pelikula sa pagpapakita ng mga pulitika, ipan ang hindi nalaman...

Muling magkakatambal si Nida Blanca at Leroy Salvador sa isang pelikula ng LVN — ang *Rosalie*. Dito'y napanood sila sa papel ng "magkasintahang biniro ng mga pangyayari", na mitsan pang magbibigay-lugod sa kanilang mga tagahanga.

Ang *Rosalie* ay ikalawang pagtatambal nina Nida at Leroy, ang unang sa *Aling Kutsero*.

Da'angyong malaking produksiyon ng *People's Pictures* ang nakatatakling ginamit sa ibang bansa — ang *Sharina* at *Hari sa Bali*. Nagtungo na si Manuel Viator, Jr. sa Indonesya

bilang maisaayos at maihanda ang pagpaspapelulla ng dalawang nabanggit na panoorin.

Sa pag-alis ni Nenita Vidal patungong Estados Unidos ay isang binatilyo ang tiyak na mangunguilla, bukod sa kanyang mga kanta, mga kabigyan at tagahanga. Ang isang ito'y si Manding Claro, na siyang kasintahan ni Nenita sa puting-tabing.

Sa isang "despedida party" para kay Nenita kamakailan ngag raxakihan ang isang magandang tagpo. Sa gitna ng pagkakatutuhan ng lahat ay malungkot na lumapit si Manding kay Nenita at may ibinulung. Tumango naman ang isa... at nakita na lamang ng mga kaharap na hinagkan ni Manding sa piang si Nenita. Nakangiti si Nenita, ngunit si Manding ay namumala ang mga mata.

Isa pang pelikula ng Everlasting ang malapit nang mapanood sa puting-tabing ito'y kwag Himagsik, na hinatunipulan ni Celia Fuentes, at pinapanamahalaan na Ding M. de Jesus.

Sa Himagsik ay mitsan pang patatunayan ni Celia na harapetapat siya sa taguring "Reyna ng Aksiyon" sa mga pelikulang Pilipino.

Isang bagong bituing akrit sa pagbanga ng mga manonood ang makikita sa *Objective*: Patayin si *Magsaysay* ng *Champion Pictures*. Ito'y si Linda del Rosario, na ayon sa mga makakalikala sa bagong bituin ay ala-Marilyn Monroe.

Isang pelikulang katatunayan na pinapanamahalaan ng isang bagong direktor ang napanood namin. Ang pelikulang iton ay magsasalin, iton "mogon."

dang simula" para sa isang buhayan. Katunayan, di rin namin napigil ang pagtatao sa mga nakatatandang tagpo.

Dalawang bituing lamang ang napansin namin na kailangang papukulan ng kasamang komentario — sa kapakilahang ngan na rin ng nahahalang direktor at ng iba pang hinatunipulan. Naging "exaggerated" ang orog ng ilang taahan, at di rin ang "continuity". Kung ito'y maisasaalang-alang ng direktor sa susunod pa niyang mga pelikula, lala sanang nabuti.

Isang bituing babae ng LVN ang nabaliitan naming malapit nang "lumagay sa labing-muk". Ewan nga lamang kung tutoo, at kung tutoo man ay kung matutuloy. Nabalita rin noong araw na "haharap na sa dambana" si Della Razon, gayundin si Emma Alegre. Ngunit hangga ngayon, nananatili silang kapawa aring-arigawa at dalang-dalaga.

Kaya, aywan kung tutoo ang naririg na naman naming balita.

Maganda-ganda na ngayon ang balita tungkol king Leroy Salvador at Nestor de Villa. Tapos na raw ang kanilang paglalitan, o himanikitan sa maganda-gandang salita. Malinili na unang silang makilalang magkasintahan, magong at nagbibiruang gaya nang dati.

Iyan namang falaga ang oming manahan. Sapagka't gaya ng kasabihan: "Ang tapat na magkaibigan..." Sa simbahan din ang tuloy.

Ilang tagahanga ni Roxello de la Rosa, ang kinatingang namin ng ganito: "Sa lahat ng pinawa ni Rod, diyan lamang siya nakatamali."

Hindi namin nagawaan ang ibig sabihin ng salitang iton. Kaya bangang ngayon, pinsakitsipit namin.

Itin ang *Sharina* ang unang sa isang produksiyon ng *People's Pictures* na magagandang pagtatambal na magkasintahang biniro ng mga pangyayari.

Ano kaya ang ipanabitayan ng pari kay Lolita Rodriguez na ita hindi matanggap ng huli? Ito'y tagpo sa "GABI AT ARAW" ng Sampaguita na pinapanamahalaan ni Orlano Silos. Katambal ni Lolita si Ric Rodrigo.

Mahahalagang Bahagi Sa Talambuhay Ni Bing Crosby

Siya Bing Crosby at Mary Pickford, sa malungko na tapog ng nalanapit nilang pag-hihitayay sa "Man on Fire" ng MGM na sunod na itatanghal sa ideal.

SA LOOB ng huling ilang taong lumipas, si Bing Crosby, ang bantog sa Hollywood ay malaking-malaki na ang ipinagbigay. Siya's magina laging walang kibo at kung kasapin ay parang napipilitan lamang na tumugon sa mga kinauukulan Hindi na siya ang datine may sayahin at palabiro sa mga kabigan.

Ang dahilan: sa kaibuturan ng puso ni Bing ay may malalim na sugat na likha ng kalungkutan. Inaanin niyang hindi pala apog ang maging 'kang bantog na mangawit na daigdig, ang magtamo ng katayagan sa pagiging mahusay na aktor; ang maging pagpansahing taunan sa radyo at bituin sa telebisyon, upang ganap na maging maligaya ang isang tao.

Kung lihim na susubaybayan si Bing sa mga araw at oras na siya'y nasa kanyang sariling tahanan, makikilang siya'y malimit na nakapani-nagaw at lumuluhang nakata-

naw sa malayo. Sapagka't ang tutoo, si Bing ay nangungulila siya'y namumuhay ng nag-iisa sa kanyang malapalayang tahanan. Kung mayroon pang nalalaking alaala ng ina na ng kanyang mga anak ay walang iba kundi ang isang mauxoto, na kinalagakan ng babang pinakamahal niya nang labis noong yaon ay nabubuhay ilang taon na ring ang apat niyang anak na lalaki ay namumuhay nang malayo sa kanyang diling, sapagka't ang dalawa ay kawai sa hukbo ng Estados Unidos at ang Malayay kasalukuyang ng-aaral sa isang malayong ubersidad. Yaon ang sanhi kung bakit ngayoy lagi siyang nalungkot at nangungulila.

Upang maitaboy ni Bing ang karamelaman na maaring ayang kauwian ng malabis niyang pag-iisip at kalungkutan, siya'y malimit ngayong maglaro ng golf. Dumadaw din siya sa mga tapat na kabigan at nagmamisip sa takbo ng kanyang mga bahay-kalakal. Nagbalak din siyang buhayin muli sa darating na nag-iisip ang kanyang pagtatanghal sa telebisyon at radyo.

Subalit sa likod ng lahat, napansin ng marami na patuloy siya sa kanyang kagan-dahang-loob na makapaglingkod sa tuwina sa mga taong nanangailangan ng kanyang tulong.

Ang paghahangad ni Bing na makatulong sa kapuso ay kinikilala niyang isang banal na misyon sa buhay at dakilang tungkulan sa Diyos, ang kapala ang dahilan kung bakit minis niyang lumbas na pelikulang Man On Fire—ang pelikulang sunod na itatanghal sa dulaang ideal.

Ang kasaysayan ng nabanggit na pelikula ay tumuturo sa malubhang sakit ng mga tipunan sa Amerika at sa ibang bansa — ang tinatawag na diborsiyu, at ang mapapalit na kapalarang kawaging ni-yan na kinasasapitan ng mga nakat na mag-asawang mehi-hiwalay. Napak-ukulan niya ng pansin ang nabanggit na

kasaysayan sa isang pagtatanghal sa telebisyon. Inakala niyang yaon ay magtatibing mabuting aral sa marang-mag-asawa, kaya't iminungkahi niya sa kanyang estudyu na isapelikula ang Man On Fire.

Sa loob ng huling ilang taong lumipas ay laging nagbahagad si Bing na manguna sa mga pelikulang naghahatik ng mahahalagang payo at palaala sa mga manonood.

Hindi na siya naniniwalang ang kahusayan niya sa pag-awit noong mga taong nag-daan ay tulay pa rin niya hangang ngayon. Batid niyang luhang marami na ngayong kabataang higit na mahusay kaysa kanya sa larangan ng pag-awit, sapagka't kulang na siya ng kinakalain-ang pag-iisip — una'y dahil sa lagi siyang nangungulila, at pangalawa'y lumilipas halos ang mga buwan na hindi man lamang siya lumitpa ng piano at ilang hindi siya bumuhay kahit ilang nota ng mga doti niyang awitin.

"Ang mapapalat na araw ng pag-asapla ng aking mga awitin ay mga araw na para sa akli'y alaala na lamang ng lumipas na tala di na magbabalik," ang sabi ni Bing.

Sa kasalukuyan, ang ilan sa mga negosyo ni Bing na nagpapahik ng malalaking pakinabang ay ni kanyang "Trailer" ng malalaking pakinabang ay ni kanyang Spring, California, dalawang istasyon ng telebisyon at ilang malalaking konseyo sa mina ng langis. Sa bawat taon ay nagdaros siya ng paligsahan sa golf na ang malaking pagkakaawangawa sa daan-daan mumunting bata. Nagdaros din siya ng mga taong palatuntunan sa telebisyon at radyo sa kapakanan ng mga taong pinagluflupitan ng kanser, na hindi siya sumisingit ng kabayaran sa kanyang paglilingkod.

Iyan ang bahagi ng talambuhay ni Bing Crosby, na ma-asabing malalaga at natalanghi bagaman nabahiran ng luha at kalungkutan—D.S.R.

BOSCH

PINANANAGUTAN SA 6 NA BUWAN o 10,000 KM.

MGA ILAW

para sa higit na ligtas na pagmamaneho kung umulan o kung gabi

MGA BUSINA A "FANPARF"

nagbabaya ngunit di nagagulat — mahugang at husto sa tono

SPARK PLUGS

—may Pyranit na insulator —higit na lakas —matipid sa langis

PETER TRADING CO., LTD.

745 Anda (Panukulan ng Solana), Intramuros
Maynila. Tel.: 3-98-82, 3-61-87

May Pakihalut na Ahente sa Foghbita ni Sir Bayo Pao Sa:
ROBERT BOSCH GMBH GERMANY

Mabihis rin sa mga pangunang tindahan ng gamit sa awto

1. Bahay
2. Sinelas, apatos
3. Langgam
4. Ilaw
5. Bayabes
6. Amorsoko
7. Itlog ng manok
8. Kawayan
9. Langgam
10. Kasoy
11. Kalaw
12. Pagong
13. Santel
14. Dikin
15. Sineang
16. Limang daliri
17. Sulat
18. Puno ng Mals
19. Hanjyn

Carmencita Abad
ng LVN